ГЛАСИЛО
GAZETË

Септември 2024
Shtator 2024

ЗЕЛС

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

BNJVL

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

Почитувани,

Во овој број на Гласило, ќе имате можност да прочитате за многу важни активности за ЗЕЛС и општините. Така, во август, премиерот Христијан Мицкоски и претседателот на ЗЕЛС Орце Ѓорѓиевски потпишаа Меморандум за соработка меѓу Владата на Република Северна Македонија и ЗЕЛС. Станува збор за потпишување на многу важен документ за единиците на локалната самоуправа, со кој и формално се потврдува партнерскиот однос меѓу ЗЕЛС и Владата на РСМ. Овој чин е израз на продолжување на континуитетот на досегашната соработка, што беше воспоставена уште со Меморандумот потпишан во 2003 година. Во новиот Меморандум за соработка меѓу Владата и ЗЕЛС, ревидирани се политиките за натамошно заедничко дејствување за јакнење на локалната самоуправа, односно дефинирани се формите и начините на идната соработка, како и приоритетите за развој на системот на локалната власт. Од поважните настани периодов е одржувањето на дваесет и втората седница на Управниот одбор на ЗЕЛС во Општина Кавадарци. Членовите на Управниот одбор, на оваа седница, донесоа одлука за донација на две користени возила на ЗЕЛС на општините Зрновци и Центар Жупа. Управниот одбор на ЗЕЛС разгледа две иницијативи пристигнати од Општина Центар и Општина Аеродром, при што УО даде позитивно мислење за иницијативата на Општина Центар за дополнување на Законот за комуналните дејности, и тоа во делот на изрекување на казни. Иницијативата од Општина Аеродром се однесуваше за зголемување на прекршочните одредби во Законот за јавна чистота и предвидување на можност за казна и водење постапка за одземање на возилото на сторителите на прекршоци од членот 14 и 14-а, кои оставаат стари предмети и смет од домаќинствата, фекални остатоци од домашни миленици, мртви животни, живина и птици во садови за отпад, фрлање и оставање на отпадоци од градежни материјали, градежен шут и слично.

Други содржини за кои ќе имате можност да прочитате се: одржувањето на повеќе конференции и работилници од важност за локалната самоуправа, од кои би ги издвоиле двете дебати како дел од кампањата „Сите заедно за професионална и квалитетна администрација", со претставници од општинската администрација и претставници од Министерството за јавна администрација во Скопје и во Општина Куманово. Темата на дискусијата „Идни заложби за добро управување и поефикасна јавна администрација" предизвика интерес кај општините, особено кај вработените во одделенијата за управување со човечки ресурси, кои се најзасегнати од имплементацијата на законите што се предмет на дискусија: Законот за административни службеници, Законот за вработените во јавниот сектор и Законот за стручно усовршување и обука на административните службеници. Ќе може да прочитате повеќе и за другите настани од областа на управување со локалните патишта, водата за пиење и одведување на отпадните води, за младинските политики, социјалното мапирање во две општини и за други интересни содржини.

Со почит,

Душица Перишиќ,
извршен директор на ЗЕЛС

Të nderuar,

Në këtë numër të Gazetës do të keni mundësi të lexoni për shumë aktivitete të rëndësishme për BNJVL-në dhe komunat. Kështu, në muajin gusht, Kryeministri Hristijan Mickoski dhe kryetari i BNJVL-së, Orce Gjorgjievski, nënshkruan Memorandum për bashkëpunim ndërmjet Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe BNJVL-së. Bëhet fjalë për nënshkrimin e një dokumenti shumë të rëndësishëm për njësitë e vetëqeverisjes lokale, me të cilin edhe zyrtarisht konfirmohet partneriteti ndërmjet BNJVL-së dhe Qeverisë së RMV-së. Ky akt është shprehje e vazhdimësisë së bashkëpunimit të deritanishëm, i cili është vendosur me Memorandumin e nënshkruar në vitin 2003. Në Memorandumin e ri për bashkëpunim ndërmjet Qeverisë dhe BNJVL-së, janë rishikuar politikat për veprim të mëtutjeshëm të përbashkët për forcimin e vetëqeverisjes lokale, gjegjësisht janë përcaktuar format dhe mënyrat e bashkëpunimit të ardhshëm, si dhe prioritetet për zhvillimin e sistemit të pushtetit lokal. Nga ngjarjet më të rëndësishme të kësaj periudhe është mbajtja e seancës së njëzet e dytë të Bordit drejtues të BNJVL-së në komunën e Kavadarit. Në këtë seancë, anëtarët e Bordit drejtues morën vendim për dhurimin e dy automjeteve të përdorura të BNJVL-së për komunat e Zërnocit dhe Qendrës Zhupë. Bordi drejtues i BNJVL-së shqyrtoi dy iniciativa të pranuara nga Komuna e Qendrës dhe Komuna e Aerodromit, kështu që Bordi drejtues dha mendim pozitiv për iniciativën e Komunës Qendër për plotësimin e Ligjit për veprimtari komunale, dhe atë në pjesën për shqiptimin e gjobave. Iniciativa e Komunës së Aerodromit kishte të bënte me rritjen e dispozitave kundërvajtëse në Ligjin për pastërtinë publike dhe parashikimin e mundësisë së dënimit dhe zhvillimit të procedurës për konfiskimin e automjetit të autorëve të veprave kundërvajtëse nga neni 14 dhe 14a, të cilët lënë sende të vjetra dhe mbeturina nga amvisëritë, mbetjet fekale të kafshëve shtëpiake, kafshëve të ngordhura, shpendëve dhe zogjve në kontejnerët e mbeturinave, hedhin dhe lënë mbeturina nga materialet e ndërtimit, mbeturinat e ndërtimit etj.

Përmbajtje të tjera për të cilat do të keni mundësi të lexoni është mbajtja e më shumë konferencave dhe punëtorive me rëndësi për vetëqeverisjen lokale, ndaj do të veçonim dy debatet në kuadër të fushatës "Të gjithë së bashku për administratë profesionale dhe cilësore" me përfaqësues nga administrata komunale dhe përfaqësues nga Ministria e Administratës Publike në Shkup dhe në Komunën e Kumanovës. Tema e diskutimit "Zotimet e ardhshme për qeverisje të mirë dhe administratë më efikase publike" shkaktoi interesim te komunat, veçanërisht te punonjësit në departamentet e menaxhimit të resurseve njerëzore të cilët janë më të prekur nga zbatimi i ligjeve që janë objekt diskutimi: Ligji për nëpunësit administrativë, Ligji për të punësuarit në sektorin publik dhe Ligji për përsosje profesionale dhe trajnim të nëpunësve administrativë. Do të mund të lexoni më shumë edhe për ngjarje të tjera në sferën e menaxhimit të rrugëve lokale, ujit të pijshëm dhe kullimit të ujërave të zeza, politikave rinore, hartëzimit sociale në dy komuna dhe përmbajtjeve të tjera interesante.

Me respekt,

Dushica Perishiq,
drejtor ekzekutiv i BNJVL-së

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
тел. +389 (0) 2 30 99 033, факс: +389 (0) 2 30 61 994
ул. Копенхагенска бр. 5, п.фах 32,
1000 Скопје, Република Северна Македонија
Извршен директор на ЗЕЛС:
Душица Перишиќ
Заменик извршен директор на ЗЕЛС:
Ардита Дема-Мехмети
Подготвила:
Весна Арсовска-Динковска
Превод: Славе Чорбев
Лекторирал: Валентина Великова
Дизајн и подготовка и печатење: Европа 92

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT
tel. +389 (0) 2 30 99 033, faks: +389 (0)2 30 61 994
rr. „ Kopenhagenska" nr. 5, F.P. 32,
1000 Shkup, Republika e Maqedonisë së Veriut
Drejtor ekzekutiv i BNJVL-së:
Dushica Perishiq
Zëvendes drejtor ekzekutiv i BNJVL-së:
Ardita Dema - Mehmeti
Përgatiti:
Vesna Arsovska - Dinkovska
Përkthim: Sllave Çorbev
Lektoron: Valentina Velikova
Dizajnim dhe përgatitje dhe shtypje: Evropa 92

ОПШТИНИТЕ БЕЛЕЖАТ КОНТИНУИРАН НАПРЕДОК ВО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА ЗАКОНОТ ЗА МЛАДИНСКО УЧЕСТВО И МЛАДИНСКИ ПОЛИТИКИ

„Законот за младинско учество и младински политики, иако бележи континуиран напредок во имплементирањето на националните и локалните институции, сепак има потреба од соодветно надградување и подобрување. Локалните власти покажуваат поголема свесност за потребата од институционално вклучување на младите во креирањето локални политики и донесувањето одлуки од локално значење. Па така, спроведувањето на законските обврски, како: формирање на локални младински совети, воведување на младински службеник, креирање на младински стратегии и одвојување на најмалку 0,1 % од општинскиот буџет за оваа намена е во постојана нагорна линија во единиците на локалната самоуправа. Посебно внимание треба да се посвети на заживувањето на учеството на младите во руралните подрачја во земјата.“

Ова беше изнесено како дел од заклучокот од спроведениот мониторинг за имплементирање на Законот за младинско учество и младински политики за 2023 година, спроведен од Националниот младински совет на Македонија, кој воедно беше и организатор на конференцијата „Општините, пријатели на младите – младинското учество во фокус“ организирана на 12 август 2024 година, по повод Меѓународниот ден на младите. Конференцијата беше одржана во рамките на проектот „Заедници инклузивни за млади“ на која беа изнесени и низа практични искуства за младинското учество во општините, како и резултатите од одредени истражувања кои содржат насоки за подобрување на овие состојби.

На оваа конференција Општина Охрид беше прогласена за „Најпријателска општина за младите“ утврдено според Индексот на социјална вклученост на младите, што содржи стандардизирани методи за оценување на повеќе

KOMUNAT SHËNOJNË PROGRES TË VAZHDUESHËM NË ZBATIMIN E LIGJIT PËR PJESËMARRJEN E TË RINJVE DHE POLITIKAT RINORE

-“Ligji për pjesëmarrjen e të rinjve dhe politikat rinore, edhe pse shënon progres të vazhdueshëm në zbatim nga ana e institucioneve kombëtare dhe lokale, megjithatë ka nevojë për përmirësim dhe plotësim adekuat. Autoritetet lokale tregojnë një ndërgjegjësim më të madh për nevojën e përfshirjes institucionale të të rinjve në krijimin e politikave lokale dhe marrjen e vendimeve me rëndësi lokale. Kështu, zbatimi i obligimeve ligjore, sikurse: formimi i këshillave rinore lokale, aplikimi i nëpunësit rinor, krijimi i strategjive rinore dhe ndarja e së paku 0.1% e buxhetit komunal për këtë qëllim është në një trend të vazhdueshëm rritës në njësitë e vetëqeverisjes lokale. Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet ringjalljes së pjesëmarrjes së të rinjve në zonat rurale të vendit”.

Kjo u theksua si pjesë e konkluzionit të monitorimit të zbatuar për zbatimin e Ligjit për pjesëmarrjen e të rinjve dhe politikat rinore për vitin 2023, të zbatuar nga ana e Këshillit Nacional Rinor i Maqedonisë, i cili ishte edhe organizator i konferencës “Komunat mike të të rinjve - Pjesëmarrja e të rinjve në fokus”, të organizuar më 12 gusht 2024, me rastin e Ditës Ndërkombëtare të Rinisë. Konferenca u mbajt në kuadër të projektit “Komunitetet gjithëpërfshirëse për të rinjtë”, në të cilën u prezantuan një sërë përvojash praktike për pjesëmarrjen e të rinjve në komuna, si dhe rezultatet e hulumtimeve të caktuara që përmbajnë udhëzime për përmirësimin e këtyre gjendjeve.

Në këtë konferencë, Komuna e Ohrit u shpall “Komuna më miqësore për të rinjtë” e përcaktuar sipas Indeksit të përfshirjes sociale të të rinjve, i cili përmban metoda të standardizuara për vlerësimin e më shumë kritereve

критериуми во однос на информираноста и вклучувањето на младите во општествениот живот. Беше посочено дека десетина до 18 општини се на прилично слично ниво како Општина Охрид, во однос на исполнување на утврдените стандарди.

Примери за тоа како општините ги вклучуваат младите во општествените текови и за креирањето локални политики, изнесоа градоначалниците на Кисела Вода и на Крива Паланка, Орце Ѓорѓиевски и Сашко Митовски. Во Кисела Вода, на иницијатива на младите, отворена се библиотека и кино, им се дава поддршка на младите брачни парови и се субвенционираат младите спортисти, а се подготвува и објект што ќе претставува своевиден „бизнис инкубатор" преку кој ќе се обезбеди младите да добијат одреден финансиски стимул за отворање на сопствени бизниси. Како што впрочем, нагласи и градоначалникот Орце Ѓорѓиевски, Општина Кисела Вода гради политики за силна поддршка на младите и обезбедување на услови тие да останат во земјата и тука да го остварат својот потенцијал, а не да заминуваат надвор од државата. Слични активности и цели има и Општина Крива Паланка, каде градоначалникот Сашко Митовски посочи дека досегашната поддршка што општината им ја дава на младите дала резултат и со враќање на млади лица од странство, кои во својата татковина отвориле сопствен бизнис. Според Митовски, тоа покажало дека со заемна соработка, почитување на идеите и мислењата на младите, користење на нивните младешки идеи и ентузијазам, во општината се отвораат нови потенцијали за развој на туризмот во овој крај. Митовски нагласи дека Општината ги има формирано сите утврдени законски институции за поддршка на младите, донесена е и стратегија за млади, но, исто така, голема е и финансиската поддршка што Општината ја одвојува за оваа намена. Добри примери беа посочени и од општините Битола и Центар, а беа изнесени позитивни примери и од општините: Штип, Виница, Гевгелија и други. На конференцијата, за активностите на ЗЕЛС говореше заменик-директорката на ЗЕЛС, Ардита Дема-Мехмети, која посочи дека за лобирањето и реализацијата на низа проекти со општините, индиректно им се дава поддршка на младите за нивно поголемо вклучување во креирањето на сопствената иднина, овде во нивната татковина.

lidhur me informimin dhe përfshirjen e të rinjve në jetën shoqërore. U theksua se dhjetë deri në 18 komuna janë në nivel mjaft të ngjashëm me Komunën e Ohrit për sa i përket përmbushjes së standardeve të përcaktuara.

Kryetarët e komunave të Kisella Vodës dhe Kriva Pallankës, Orce Gjorgjievski dhe Sashko Mitovski, prezantuan shembuj se si komunat i përfshijnë të rinjtë në trendët shoqërorë dhe krijimin e politikave lokale. Në Kisella Vodë, me iniciativë të të rinjve është hapur biblioteka dhe kinemaja, jepet mbështetje për çiftet e reja martesore dhe subvencionohen sportistët e rinj dhe po përgatitet një objekt që do të përfaqësojë një lloj "inkubatori biznesi" përmes të cilit do të sigurohet që të rinjtë të marrin një stimul të caktuar financiar për hapjen e bizneseve të tyre. Siç theksoi kryetari Orce Gjorgjievski, Komuna e Kisella Vodës po ndërton politika për përkrahje të fuqishme të të rinjve dhe sigurimin e kushteve që ata të mbeten në vend dhe të realizojnë potencialin e tyre këtu, e jo të shkojnë jashtë vendit. Aktivitete dhe qëllime të ngjashme ka edhe komuna e Kriva Pallankës, ku kryetari Sashko Mitovski theksoi se përkrahja e deritanishme e komunës për të rinjtë ka dhënë rezultate me kthimin e personave të rinj nga jashtë, përsëri në vendlindjen e tyre ku kanë hapur bizneset e tyre. Sipas Mitovskit, kjo tregoi se me bashkëpunimin e ndërsjellë, respektimin e ideve dhe mendimeve të të rinjve, shfrytëzimin e ideve të tyre rinore dhe entuziazmin në komunë hapen potenciale të reja për zhvillimin e turizmit në këtë zonë. Mitovski theksoi se komuna i ka formuar të gjitha institucionet e përcaktuara me ligj për përkrahjen e të rinjve, është miratuar strategjia për të rinjtë, por edhe përkrahja financiare që komuna ndan për këtë qëllim është e madhe. Praktika të mira u prezantuan edhe nga komunat: Manastir dhe Qendër, ndërsa shembuj pozitivë kanë prezantuar edhe komunat: Shtip, Vinicë, Gjevgjeli dhe të tjera. Në konferencën për aktivitetet e BNJVL-së foli zëvendës-drejtoresha e BNJVL-së, Ardita Dema – Mehmeti, e cila theksoi se në sferën e lobimit dhe realizimit të një sërë projektesh me komunat, u jepet përkrahje në mënyrë indirekte të rinjve për përfshirjen e tyre më të madhe në krijimin e së ardhmes së tyre, këtu në atdheun e tyre.

ПРЕТСТАВНИЦИ ОД ЗЕЛС УЧЕСТВУВАА НА ПРЕЗЕНТАЦИЈАТА НА ПРЕДЛОГОТ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА СИСТЕМОТ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ДЕЈНОСТА ЗА ЗАШТИТА НА ДЕЦАТА, СО СРЕДСТВА ОД БЛОК ДОТАЦИИ

Претседателот на ЗЕЛС Орце Горѓиевски, воедно и градоначалник на Општина Кисела Вода, и претседателот на Комисијата за следење на развојот на системот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, Ацо Ристов, кој е и градоначалник на Општина Радовиш, на покана од Министерството за социјална политика, демографија и млади учествуваа на работен состанок кој се одржа на 20 август 2024 година, во просториите на Клубот на пратеници, во Скопје, на кој беше презентиран предлогот за унапредување на системот за финансирање на дејноста за заштита на деца со средства од блок дотации. На состанокот учествуваа и заменик-министерот за социјална политика, демографија и млади, Ѓоко Велковски, како и претставници од Канцеларијата на Светска банка во нашата земја.

Како што беше изнесено на почетокот на презентацијата, целта е да се воведе нов, поефикасен систем за распределба на средствата за финансирање на дејноста за заштита на деца со средства од блок дотациите. Ова е всушност долгогодишно барање на ЗЕЛС, бидејќи општините се соочуваат со огромни финансиски предизвици при спроведувањето на оваа надлежност. Поточно, општините не добиваа ни приближно доволно финансиски средства преку блок дотациите за да ги вршат тековните активности за квалитетно спроведување на оваа надлежност, притоа масовно се соочува и со одбивање на барањата за вработување на потребните кадри (таканаречени согласности) и тоа не само за нови вработувања туку и при замена на лицата што одат во пензија или заминуваат од градинката по друга основа. Напротив, и овие средства им се намалуваа во блок дотациите, па општините се принудени од сопствени средства да плаќаат значителен број од вработените во градинките, што е во спротивност со Европската повелба за локална самоуправа. Општините се соочуваат и со недоволен број на вакви установи затоа што финансиските средства за капитални инвестиции се во надлежност на централната власт .

Изнесениот предлогот на Министерството за социјална политика, демографија и млади се заснова на анализите изработени од Здружението за истражување и анализи (ЗМАИ) и се

PËRFAQËSUES NGA BNJVL-JA MORËN PJESË NË PREZANTIMIN E PROPOZIMIT PËR AVANCIMIN E SISTEMIT TË FINANCIMIT TË VEPRIMTARISË PËR MBROJTJEN E FËMIJËVE ME MJETE NGA BLLOK DOTACIONET

Kryetari i BNJVL-së, Orce Gjorgjievski dhe kryetar i Komunës së Kisella Vodës, si dhe kryetari i Komisionit për ndjekjen e zhvillimit të sistemit për financimin e njësive të vetëqeverisjes lokale, Aco Rostov, i cili është edhe kryetar i Komunës së Radovishit, me ftesë të Ministrisë së Politikës Sociale, Demografisë dhe Rinisë morën pjesë në një takim pune që u mbajt më 20 gusht 2024 në hapësirat e Klubit të deputetëve, në Shkup, në të cilën u prezantua propozimi për avancimin e sistemit të financimit të veprimtarisë për mbrojtjen e fëmijëve me mjete nga bllok dotacionet. Në takim morën pjesë edhe Zëvendësministri për Politikë Sociale, Demografi dhe Rini, Gjoko Vellkovski, si dhe përfaqësues nga zyra e Bankës Botërore në vendin tonë.

Siç u theksua në fillim të prezantimit, qëllimi është të aplikohet një sistem i ri, më efikas për shpërndarjen e mjeteve për financimin e veprimtarisë për mbrojtjen e fëmijëve me mjete nga bllok dotacionet. Kjo në fakt është një kërkesë shumëvjeçare e BNJVL-së, sepse komunat ballafaqohen me sfida të mëdha financiare në zbatimin e kësaj kompetence. Më saktësisht, komunat nuk fitonin as përafërsisht mjete të mjaftueshme financiare nëpërmjet bllok dotacioneve për të kryer aktivitetet aktuale për zbatimin cilësor të kësaj kompetence. Ato gjithashtu ballafaqohen edhe me refuzimin masiv të kërkesave për punësim të kuadrove të nevojshme (të ashtuquajturat pajtime) dhe jo vetëm për punësime të reja, por edhe për zëvendësimin e personave që dalin në pension ose largohen nga kopshti i fëmijëve për arsye të tjera. Përkundrazi, edhe këto mjete u reduktuan në bllok dotacionet, kështu që komunat detyrohen të paguajnë me mjetet e tyre një numër të konsiderueshëm të punonjësve në kopshtet e fëmijëve, gjë që është në kundërshtim me Kartën Evropiane për Vetëqeverisjen Lokale. Komunat ballafaqohen edhe me një numër të pamjaftueshëm të institucioneve të këtilla për shkak se mjetet financiare për investime kapitale janë nën kompetencë të pushtetit qendror.

Propozimi i prezantuar i Ministrisë së Politikës Sociale, Demografisë dhe Rinisë bazohet në analizat e bëra nga ana e Shoqatës për hulumtim dhe analizë (ZMAI) dhe bazohet në financimin në bazë

темели на финансирање врз основа на трошок по дете, кој ќе биде пресметан однапред, а не според средствата што се предвидени во Буџетот на државата за оваа намена, како што беше досега. За секое дете со посебни потреби се обезбедува двојно повисока дотација од државата во соодветниот тип на градинка во однос на останатите деца, а се води грижа и за децата на самохраните родители коишто се корисници на гарантирана минимална помош. Основниот трошок по дете треба да биде финансиран од два извора: дотација од државата и партиципација од родителите, во сооднос 4 наспроти 1, односно околу 80 % од основниот трошок по дете да биде покриен од државата, а околу 20 % од партиципацијата на родителите. Во предлогот се содржани две компоненти: основна и развојна компонента. Основната компонента треба да го обезбеди минимумот потребен за покривање на трошоците на градинките во општината, а развојната компонента треба да биде дел од формулата за блок дотациите за детските градинки со цел воведување на механизам со кој Министерството ќе ги поттикне општините/детските градинки да се стремат кон поголем опфат на деца во предучилишното образование и намалување на јазот помеѓу фактичкиот број на запишани деца и бројот на деца кои активно присуствуваат со цел правилна оптимизација на трошоците. Во предлогот се пресметани и медијалните трошоци по дете во три типа на градинки: мала, средна и голема градинка. Врз основа на податоците што се користени како влезни податоци, се предлагаат три вида формули за утврдување на блок дотации за финансирање на детските градинки и тоа: формула базирана на историски влезни параметри; формула базирана на стандардизирани влезни параметри со нови коефициенти за големина на градинката и формула базирана на стандардизирани влезни параметри со историски коефициенти за големина на градинката.

Претставниците од ЗЕЛС ги поздравија заложбите на Министерството за воведување на нова, потранспарентна формула за распределба на овие средства за општините и посочија дека нејзината примена треба да започне што поскоро, односно веќе од следната година. Тие посочија дека утврдувањето на стандардизираните трошоци по дете во градинките, како основ за финансирање на оваа надлежност, е барање на ЗЕЛС и во претходниот период, но додадоа дека треба да се обезбеди и поголема децентрализираност на општините во менаџирањето со добиените средства и тоа не само во оваа област туку и во

të kostos për fëmijë, e cila do të llogaritet paraprakisht, e jo sipas mjeteve që parashikohen në Buxhetin e shtetit për këtë qëllim, siç ka qenë deri më tani. Për çdo fëmijë me nevoja të veçanta sigurohet dotacion dyfishtë më të lartë nga shteti në llojin përkatës të kopshtit të fëmijëve në raport me fëmijët e tjerë, ndërsa bëhet kujdes edhe për fëmijët e prindërve të vetëm që janë përfitues të asistencës së garantuar minimale. Kostoja bazë për fëmijë duhet të financohet nga dy burime: dotacioni nga shteti dhe participimi nga prindërit, në korrelacion 4 kundrejt 1, gjegjësisht rreth 80% e kostos bazë për fëmijë të mbulohet nga shteti, ndërsa rreth 20% nga participimi e prindërve. Propozimi përmban dy komponentë: komponentin bazë dhe komponentin zhvillimor. Komponenti bazë duhet të sigurojë minimumin e nevojshëm për mbulimin e shpenzimeve të kopshteve të fëmijëve në komunë, ndërsa komponenti zhvillimor duhet të jetë pjesë e formulës për bllok dotacionet për kopshtet e fëmijëve me qëllim të aplikohet një mekanizëm me të cilin Ministria do t'i inkurajojë komunat/kopshtet e fëmijëve që të synojnë për përfshirje më të madhe të fëmijëve në arsimin parashkollor dhe zvogëlimin e hendekut midis numrit faktik të fëmijëve të regjistruar dhe numrit të fëmijëve që janë prezentë në mënyrë aktive me qëllim që të optimizohen kostot siç duhet. Në propozim llogariten edhe kostot mesatare për fëmijë në tre lloje kopshtesh të fëmijëve: kopsht i vogël, i mesëm dhe i madh. Në bazë të të dhënave të përdorura si të dhëna hyrëse, propozohen tre lloje formulash për përcaktimin e bllok dotacioneve për financimin e kopshteve të fëmijëve, përkatësisht: Formula e bazuar në parametrat hyrës historikë; Formula e bazuar në parametrat e standardizuar hyrës me koeficiente të reja për madhësinë e kopshtit të fëmijëve dhe Formula e bazuar në parametra të standardizuar hyrës me koeficiente historike për madhësinë e kopshtit të fëmijëve.

Përfaqësuesit e BNJVL-së i përshëndetën përpjekjet e Ministrisë për aplikimin e një formule të re, më transparente për shpërndarjen e këtyre mjeteve për komunat dhe theksuan se aplikimi i saj duhet të fillojë sa më shpejt, përkatësisht nga viti i ardhshëm. Ata theksuan se përcaktimi i shpenzimeve të standardizuara për fëmijë në kopshtet e fëmijëve, si bazë për financimin e kësaj kompetence ishte kërkesë e BNJVL-së edhe në periudhën paraprake, por shtuan se duhet të sigurohet decentralizim më i madh i komunave në menaxhimin e mjeteve të fituara dhe jo vetëm në këtë sferë, por edhe në kompetencat e tjera, ndërsa

останатите надлежности, додека добивањето согласности за вработување на потребниот кадар треба да биде надминато еднаш засекогаш. Беше нагласено дека оваа предлог-формула треба да ја разгледаат сите единици на локалната самоуправа, како и телата и органите на ЗЕЛС, по што ќе следуваат и соодветни заклучоци. Претставниците од Министерството за социјална политика, демографија и млади се согласија со изнесениот став на ЗЕЛС за потребата од промени во распределбата на средства за финансирање на оваа надлежност на општините. Исто така, најавија дека планираат итни средби со претставниците од Министерството за финансии, а оваа предлог-формула ќе биде изнесена за дискусија и со други тела, меѓу кои и со Комисијата за следење на развојот на системот за финансирање на единиците на локалната самоуправа, каде што мнозинството членови се од редовите на локалната власт.

marrja e pajtimeve për punësimin e kuadrove të nevojshme duhet të tejkalohet njëherë e përgjithmonë. U theksua se këtë propozim-formulë duhet ta shqyrtojnë të gjitha njësitë e vetëqeverisjes lokale, si dhe trupat dhe organet e BNJVL-së, e pastaj do të vijojnë konkluzionet përkatëse. Edhe përfaqësuesit e Ministrisë për Politikë Sociale, Demografi dhe Rini u pajtuan me qëndrimin e shprehur të BNJVL-së për nevojën për ndryshime në shpërndarjen e mjeteve për financimin e kësaj kompetence të komunave dhe se planifikojnë takime urgjente me përfaqësuesit e Ministrisë së Financave, ndërsa do t'u prezantohet për diskutim edhe trupave të tjerë, duke përfshirë edhe Komisionin për ndjekjen e zhvillimit të sistemit të financimit të njësive të vetëqeverisjes lokale, ku shumica e anëtarëve janë nga radhët e pushtetit lokal.

ЗЕЛС И ВЛАДАТА ПОТПИШАА НОВ МЕМОРАНДУМ ЗА СОРАБОТКА

Премиерот Христијан Мицкоски и претседателот на ЗЕЛС Орце Ѓорѓиевски, на 13 август 2024 година, потпишаа нов Меморандум за соработка меѓу Владата на Република Северна Македонија и ЗЕЛС. На свечениот чин што се одржа во административните простории на извршната власт присуствуваа повеќе градоначалници, членови на Управниот одбор на ЗЕЛС.

Станува збор за потпишување на многу важен документ за единиците на локалната самоуправа, со кој и формално се потврдува партнерскиот однос меѓу ЗЕЛС и Владата на РСМ. Овој чин е израз на продолжување на континуитетот на досегашната соработка, што беше воспоставена уште со Меморандумот потпишан во 2003 година, односно пред 21 година. Во новиот Меморандум за соработка меѓу Владата и ЗЕЛС се ревидирани политиките на натамошно заедничко дејствување за јакнење на локалната самоуправа, односно, дефинирани се формите и начините на идната соработка, како и приоритетите за развој на системот на локалната власт. Со Меморандумот, Владата и ЗЕЛС заеднички ја изразуваат својата согласност и определба да спроведат поголем обем на децентрализација на власта и јакнење на финансиската

BNJVL-JA DHE QEVERIA NËNSHKRUAN MEMORANDUM TË RI PËR BASHKËPUNIM

Kryeministri Hristijan Mickoski dhe kryetari i BNJVL-së, Orce Gjorgjievski, sot, më 13 gusht 2024, nënshkruan Memorandumin e ri për bashkëpunim ndërmjet Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe BNJVL-së. Në aktin solemn që u mbajt në hapësirat administrative të pushtetit ekzekutiv morën pjesë më shumë kryetarë komunash, anëtarë të Bordit drejtues të BNJVL-së.

Bëhet fjalë për nënshkrimin e një dokumenti shumë të rëndësishëm për njësitë e vetëqeverisjes lokale me të cilin edhe zyrtarisht konfirmohet marrëdhënia partnere ndërmjet BNJVL-së dhe Qeverisë së RMV-së. Ky akt është shprehje e vazhdimësisë së bashkëpunimit të deritanishëm, i cili ishte vendosur me Memorandumin e nënshkruar në vitin 2003, respektivisht 21 vjet më parë. Në Memorandumin e ri për bashkëpunim ndërmjet Qeverisë dhe BNJVL-së janë rishikuar politikat e veprimit të mëtejshëm të përbashkët për forcimin e vetëqeverisjes lokale, gjegjësisht janë definuar format dhe mënyrat e bashkëpunimit të ardhshëm, si dhe prioritetet për zhvillimin e sistemit të pushtetit lokal. Me Memorandumin, Qeveria dhe BNJVL-ja së bashku shprehin pajtimin dhe vendosmërinë e tyre për realizimin e një shkalle më të madhe të decentralizimit të pushtetit dhe forcimit

стабилност на единиците на локалната самоуправа. Двете страни се обврзуваат да се придржуваат кон воспоставувањето практика на одржување редовни заеднички седници, на кои ќе се вршат консултации за прогресот на децентрализацијата и за тековните приоритетни прашања од локално значење, со што ќе се обезбеди поголема ефикасност во укажувањето на предизвиците со кои се соочуваат општините. Ќе се организираат годишни буџетски преговори меѓу ЗЕЛС и Министерството за финансии, каде на транспарентен начин ќе се усогласуваат ставовите, потребите и можностите на централната и на локалната власт. Притоа и општините се обврзуваат дека во целост ќе ги исполнат своите обврски и дека ажурно ќе ги собираат своите даноци.

„Од името на ЗЕЛС, сакам да изразам длабока благодарност до Владата на РСМ и до премиерот Христијан Мицкоски за подадената рака кон општините и решеноста за потпишување на Меморандум за соработка со кој се отвора новото поглавје во односите меѓу локалната и централната власт. Новиот Меморандум е израз на подготвеност за заедничко јакнење на системот на локалната самоуправа во нашата држава, обезбедување на квалитетни услуги за граѓаните, стабилни и независни единици на локалната самоуправа. Во изминатите неколку години, со претходната Влада не ни успеаја обидите за потпишување на овој Меморандум, а и соработката не беше на потребното ниво, затоа сметам дека со заемна кооперативност од двете страни сега ќе имаме успешна и плодотворна соработка меѓу локалната и централната власт". Ова пред присутните го истакна претседателот на ЗЕЛС, Орце Ѓорѓиевски, по потпишувањето на Меморандумот.

Премиерот Христијан Мицкоски, пак, истакна дека она што им го ветува на општините и во иднина ќе го исполнува во целост, посочувајќи на ветувањето за склучување на овој Меморандум, но и за ветувањето за обезбедување финансиски средства за поддршка за реализација на капитални проекти од страна на општините. „...Некаде до 10 септември 2024 година очекувам да го објавиме јавниот повик до сите општини за аплицирање со проекти за добивање на средства за изградба на улици, патишта, канализации, градинки и други капитални објекти за што обезбедивме од буџетот финансиска поддршка од околу 100 милиони евра. Веќе работиме на анализа за издвојување на уште поголема сума во следниот буџет, за да можеме веќе во јануари да објавиме нов повик со што реализацијата на проектите за капитални инвестиции ќе може да бидат започнати во март. Затоа апелирам до сите општини, да се фокусираат и да подготвуваат што поголем број на проекти за да може да им се излезе во пресрет на потребите на нашите граѓани", посочи претседателот на Владата на РСМ, Христијан Мицкоски. Притоа, тој додаде дека со новите предложени измени на

të stabilitetit financiar të njësive të vetëqeverisjes lokale. Të dyja palët obligohen që t'i përmbahen vendosjes së praktikës së mbajtjes së seancave të rregullta të përbashkëta, në të cilat do të bëhen konsultime për progresin e decentralizimit dhe për çështjet aktuale prioritare me rëndësi lokale, duke siguruar kështu efikasitet më të madh në evidentimin e sfidave me të cilat ballafaqohen komunat. Ndërmjet BNJVL-së dhe Ministrisë së Financave do të organizohen negociata buxhetore vjetore, ku në mënyrë transparente do të harmonizohen qëndrimet, nevojat dhe mundësitë e pushtetit qendror dhe atij lokal. Në të njëjtën kohë, komunat obligohen se do t'i përmbushin tërësisht detyrimet e tyre dhe se do t'i mbledhin taksat e tyre me kohë.

-"Në emër të BNJVL-së, dua të shpreh falënderimin tim të thellë për Qeverinë e RMV-së dhe Kryeministrin Hristijan Mickoski për dorën e shtrirë ndaj komunave dhe vendosmërinë për nënshkrimin e Memorandumit për bashkëpunim me të cilin hapet një kapitull i ri në marrëdhëniet ndërmjet pushtetit lokal dhe atij qendror. Memorandumi i ri është shprehje e gatishmërisë për forcimin e përbashkët të sistemit të vetëqeverisjes lokale në vendin tonë, sigurimin e shërbimeve cilësore për qytetarët dhe njësive të qëndrueshme dhe të pavarura të vetëqeverisjes lokale. Në disa vitet e kaluara, me Qeverinë e mëparshme, përpjekjet tona për nënshkrimin e këtij memorandumi nuk patën sukses dhe bashkëpunimi nuk ishte në nivelin e duhur, prandaj konsideroj se me bashkëpunim të ndërsjellë nga të dyja palët, tani do të kemi bashkëpunim të suksesshëm dhe të frytshëm mes pushtetit lokal dhe atij qendror". Këtë para të pranishmëve e theksoi kryetari i BNJVL-së, Orce Gjorgjievski, pas nënshkrimit të Memorandumit.

Kryeministri Hristijan Mickoski, nga ana tjetër, theksoi se atë që ua premton komunave do ta realizojë edhe në të ardhmen në tërësi, duke theksuar premtimin për nënshkrimin e këtij memorandumi, por edhe premtimin për sigurimin e mjeteve financiare për të mbështetur realizimin e projekteve kapitale nga ana e komunave. – "Diku deri më 10 shtator 2024, po pres të shpallim thirrjen publike për të gjitha komunat për të aplikuar me projekte për të fituar mjete për ndërtimin e rrugëve, udhëve, kanalizimeve, kopshteve të fëmijëve dhe objekteve të tjera kapitale, për të cilat kemi siguruar mbështetje financiare nga Buxheti prej rreth 100 milionë Eurosh. Tashmë po punojmë në një analizë për ndarjen e një shume edhe më të madhe në Buxhetin e ardhshëm në mënyrë që në janar të shpallim një thirrje të re me të cilën në muajin mars do të fillojë realizimi i projekteve për investime kapitale. Prandaj apeloj që të gjitha komunat të fokusohen dhe të përgatisin sa më shumë projekte që të mund t'i plotësojmë nevojat e qytetarëve tanë", tha kryetari i Qeverisë së RMV-së, Hristijan Mickoski. Në të njëjtën kohë, ai shtoi se me ndryshimet e reja të propozuara në Ligjin për planifikim urbanistik do t'u mundësohet komunave që

Законот за урбанистичко планирање, на општините ќе им се овозможи побрзо и поефикасно дејствување и обезбедување на планска документација за добивање на одобрение за градба на јавните објекти. На крајот од своето обраќање, премиерот на РСМ изрази надеж дека ќе се залага во иднина да се реализираат во што поголем број вакви и слични средби меѓу ЗЕЛС и Владата.

ДВАЕСЕТ И ВТОРА СЕДНИЦА НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ЗЕЛС

Во просториите на Општина Кавадарци, на 10.9.2024 г., се одржа дваесет и втората седница на Управниот одбор на ЗЕЛС. Членовите на Управниот одбор, на оваа седница, донесоа одлука за донација на две користени возила на ЗЕЛС на општините Зрновци и Центар Жупа, согласно со предлогот на Комисијата за распределба на две користени возила на ЗЕЛС, врз основа на утврдени критериуми како што се: да немаат заостанат долг за членарина кон ЗЕЛС, да не припаѓаат на Скопскиот Плански Регион, да имаат реална потреба од возило што ќе се утврди со бројот на возила кој во моментот го има во своја сопственост и согласно со бројот на жители на општината, односно, да не надминува 10 000 жители според последниот спроведен попис.

Управниот одбор на ЗЕЛС даде позитивно мислење за иницијативата на Општина Центар за дополнување на Законот за комуналните дејности, и тоа во делот на изрекување казни, односно прекршочни платни налози, кога ќе се констатираат неправилности, сторени прекршоци на одредбите од законот. Слична иницијатива беше доставена и од Општина Аеродром, каде се бара можност за зголемување на прекршочните одредби во Законот за јавна чистота и предвидување на можност за водење постапка за одземање на возилото на сторителите на прекршоци од членот 14 и 14-а, кои оставаат стари предмети и смет од домаќинствата, фекални остатоци од домашни миленици, мртви животни, живина и птици во садови за отпад, фрлање и оставање на отпадоци од градежни материјали, градежен шут и слично. И двете иницијативи беа прифатени и ќе бидат доставени до ресорните министерства и до Владата.

Градоначалникот на Радовиш, Ацо Ристов, кој и досега беше член, е избран да продолжи да биде член, а потпретседателот на ЗЕЛС, градоначалникот на Валандово, Перо Костадинов, е избран за негов заменик. Тие, како претставници на ЗЕЛС, ќе бидат членови на АРЛЕМ – Локално и регионално собрание на ЕВРО-МЕДИТЕРАНОТ.

На седницата се дискутираше и за други прашања од важност за општините. Доцнењето со префрлање средства од ЈПДП е загрижувачко, и општините бараат нивно итно

të veprojnë në mënyrë më të shpejtë dhe më efikase dhe të sigurojnë dokumentacion planifikues për marrjen e miratimit për ndërtimin e objekteve publike. Në fund të fjalimit të tij, kryeministri i RMV-së shprehu shpresën se në të ardhmen do të zotohet për realizimin e sa më shumë takimeve të tilla dhe të ngjashme ndërmjet BNJVL-së dhe Qeverisë.

SEANCA E NJËZET E DYTË E BORDIT DREJTUES TË BNJVL-SË

Në hapësirat e Komunës së Kavadarit, më 10 shtator 2024, u mbajt seanca e njëzet e dytë e Bordit Drejtues të BNJVL-së. Anëtarët e Bordit Drejtues në këtë seancë morën vendim për dhurimin e dy automjeteve të përdorura të BNJVL-së për komunat e Zërnovcit dhe Qendrës Zhupë, në përputhje me propozimin e Komisionit për shpërndarjen e dy automjeteve të përdorura të BNJVL-së, në bazë të kritereve si vijojnë: të mos kenë detyrime të prapambetura në bazë të anëtarësisë ndaj BNJVL-së, të mos i përkasin rajonit planifikues të Shkupit, të kenë nevojë reale për automjet që do të përcaktohet nga numri i automjeteve që aktualisht i posedojnë dhe sipas numrit të banorëve të komunës, gjegjësisht jo më shumë se 10.000 banorë sipas regjistrimit të fundit të kryer.

Bordi Drejtues i BNJVL-së dha pëlqim për iniciativën e komunës Qendër për plotësimin e Ligjit për veprimtari komunale, në pjesën e dënimeve me gjobë, gjegjësisht urdhërpagesë për kundërvajtje kur do të konstatohen parregullsi, përkatësisht nëse janë bërë shkelje të dispozitave të ligjit. Iniciativë të ngjashme ka paraqitur edhe Komuna e Aerodromit, për rishikimin e mundësisë së rritjes së dispozitave kundërvajtëse në Ligjin për pastërtinë publike dhe parashikimit të mundësisë së zhvillimit të procedurës për konfiskimin e automjetit të kryerësve të kundërvajtjeve nga neni 14 dhe 14a, të cilët hedhin sende të vjetra dhe mbeturina nga shtëpitë, mbetjet fekale të kafshëve shtëpiake, kafshët e ngordhura, shpendët dhe zogjtë në kontejnerët e mbeturinave, hedhin dhe lënë mbeturina nga materialet e ndërtimit dhe mbeturinat e ndërtimit etj. Të dyja nismat u pranuan dhe do t'u dërgohen ministrive përkatëse dhe qeverisë.

Kryetari i Komunës së Radovishit, Aco Ristov, i cili edhe deri më tani ishte anëtar, u zgjodh të vazhdojë të jetë anëtar, ndërsa nënkryetari i BNJVL-së dhe kryetar i komunës së Vallandovës, Pero Kostadinov, u zgjodh për zëvendës të tij. Ata si përfaqësues të BNJVL-së do të jenë anëtarë të ARLEM - Kuvendit Lokal dhe Rajonal të EVRO-MEDITERANIT.

Në seancë u diskutua edhe për çështje të tjera me rëndësi për komunat. Shqetësuese është vonesa në transferimin e mjeteve nga Ndërmarrja publike për rrugët shtetërore, komunat

префрлање, согласно со законот. Тие бараат во најскоро време да се организира состанок со директорот на ова претпријатие и да се дискутира за динамиката и критериумите за префрлање на средствата по овој основ. И Државниот завод за ревизија утврди дека општините се оштетени повеќе години бидејќи до нив има префрлено помалку средства, па затоа е потребно итно прецизирање на критериумите по кои општините ги добиваат овие средства. На седницата се дискутираше и околу преиспитувањето на критериумите за капиталните трансфери, земајќи го предвид и демографскиот фактор, посебно за руралните општини кои со сегашните критериуми едвај ги покриваат и трошоците за спремање на проектна документација и често не се во можност да реализираат капитални проекти.

Пожарите што се случија ова лето предизвикаа големи финансиски импликации за општините. Несоодветната распределба на средства од дотацијата за оваа надлежност (вработување на соодветен број пожарникари онака како што налага законот, исплата на плати и надоместоци на плати, опрема и одржување) предизвикува големи трошоци за општините. Оттука, Управниот одбор на ЗЕЛС во најскоро време треба да реализира средба со министерот за одбрана и да се изнајде решение за да се отстранат овие предизвици.

Управниот одбор разгледа и неколку иницијативи од општините, посебно околу предизвиците со застарените броила за вода кои имаат век на траење и од сопствениците на броилата треба да се заменат, што често не се случува, и по тој основ општините не успеваат соодветно да ги наплатат трошоците. За ова прашање заедно со АДКОМ ќе се формира работна група која ќе утврди начин на решавање на овој проблем. И понатаму останува предизвик проблемот со дивоградбите, посебно за новонастанатите, заради неможноста на општините за донесување на ДУП, по што се одлучи да се актуализира донесувањето на законот, кој во моментот е во собраниска процедура.

Во пресрет на подготовката на новиот буџет за 2025 година, ЗЕЛС навремено да реализира буџетски преговори со претставниците на Владата за обезбедување на доследно спроведување на законите околу распределба на средствата од капиталните дотации, блок дотациите во образованието, социјалната заштита, пожарникарство и средства од други трансфери, кои се наменети за општините.

kërkojnë transferim të menjëhershëm të mjeteve në përputhje me ligjin dhe të organizohet një takim sa më shpejtë me drejtorin e kësaj ndërmarrjeje dhe të diskutohet për dinamikën dhe kriteret e transferimit të mjeteve në këtë bazë sepse edhe Enti Shtetëror për Revizion ka konstatuar se komunat janë të dëmtuara prej disa vitesh, pasi komunave u janë transferuar më pak mjete dhe duhet urgjentisht të specifikohen kriteret sipas të cilave shpërndahen mjetet. Në këtë seancë u diskutua edhe për rishqyrtimin e kritereve për transferet kapitale, duke pasur parasysh faktorin demografik, veçanërisht për komunat rurale, të cilat me kriteret aktuale mezi i mbulojnë shpenzimet për përgatitjen e dokumentacionit të projektit dhe shpeshherë nuk janë në gjendje të realizojnë projekte kapitale.

Zjarret që ndodhën këtë verë shkaktuan implikime të mëdha financiare për komunat. Ndarja joadekuate e mjeteve nga dotacionet e parapara për këtë kompetencë, si për punësimin e një numri adekuat të zjarrfikësve, siç kërkohet me ligj, pagesën e pagave dhe shtesave për paga, pajisje dhe mirëmbajtje, shkakton kosto të mëdha për komunat. Prandaj, Bordi Drejtues i BNJVL-së duhet sa më parë të mbajë takim me Ministrin e Mbrojtjes dhe të gjejë zgjidhje për t'i tejkaluar këto sfida.

Bordi drejtues ka shqyrtuar edhe disa iniciativa nga komunat, veçanërisht në fushën e sfidave me ujëmatësit e vjetërsuar, të cilët kanë jetëgjatësi të kufizuar dhe duhet të ndërrohen nga pronarët e ujëmatësve, gjë që shpeshherë nuk ndodh dhe prandaj komunat nuk arrijnë t'i arkëtojnë shpenzimet në mënyrë adekuate. Për këtë çështje do të formohet një grup punues së bashku me ADKOM, i cili do të përcaktojë mënyrën për zgjidhjen e këtij problemi. Sfidë mbetet problemi i ndërtimeve pa leje, sidomos për ndërtimet e reja pa leje për shkak të pamundësisë së komunave për të miratuar PDU-në, kështu që duhet të aktualizohet miratimi i këtij ligji, i cili aktualisht është në procedurë parlamentare.

Në prag të fillimit të përgatitjes së buxhetit të ri për vitin 2025, BNJVL duhet menjëherë të mbajë takim për negociata buxhetore me përfaqësuesit e Qeverisë për të siguruar zbatimin konsekuent të ligjeve, sidomos lidhur me shpërndarjen e mjeteve nga dotacionet kapitale, bllok dotacionet në arsim, mbrojtje sociale, zjarrfikje dhe mjete nga transfertat e tjera që janë të destinuara për komunat.

ЗА МОДЕРНА И ЕФЕКТИВНА АДМИНИСТРАЦИЈА, НЕОПХОДНИ СЕ И СОВРЕМЕНИ ПРАВНИ РЕШЕНИЈА

Во духот на неодамна потпишаниот Меморандум за соработка меѓу ЗЕЛС и Владата на РС Македонија, на 30 август 2024 година, во просториите на ЗЕЛС, се одржа првата јавна дискусија како дел од кампањата „Сите заедно за професионална и квалитетна администрација", на која присуствуваа претставници од општинската администрација и од Министерството за јавна администрација. На оваа средба беа поканети општините од Скопскиот, Полошкиот, Североисточниот и Југозападниот Регион, кои ја поздравија оваа одлука за организирање на средби со стручните лица од општините, пракса која беше „заборавена" во изминатите години, за навремено вклучување на општините при креирање на законски решенија кои треба да придонесат за добро управување и поефикасна јавна администрација.

Темата на дискусијата „Идни заложби за добро управување и поефикасна јавна администрација" предизвика интерес кај општините, особено кај вработените во одделенијата за управување со човечки ресурси кои се најзасегнатите од имплементацијата на законите кои беа дискутирани, и тоа: Законот за административни службеници, Законот за вработените во јавниот сектор и Законот за стручно усовршување и обука на административните службеници. Дека има волја за инклузивност на сите засегнати страни, конкретно општините, во процесите на донесување законски решенија од централните власти, се потврди и со присуството на министерот за јавна администрација, Горан Минчев, министерот за локална самоуправа, Златко Перински и претседателот на ЗЕЛС, Орце Ѓорѓиевски, кои имаа свои обраќања во првиот дел од овој настан.

Посветеноста на Владата, преку Министерството за јавна администрација, за спроведување на значајните реформски закони, ја потенцираше министерот Минчев, кој изрази очекување за вклучување на што е можно повеќе заинтересирани страни во ваквите дебати, со цел

PËR ADMINISTRATË MODERNE DHE EFEKTIVE NEVOJITEN EDHE ZGJIDHJE BASHKËKOHORE LIGJORE

Në frymën e Memorandumit të nënshkruar së fundmi për bashkëpunim ndërmjet BNJVL-së dhe Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut, më 30 gusht 2024, në hapësirat e BNJVL-së u mbajt diskutimi i parë publik si pjesë e fushatës "Të gjithë së bashku për administratë profesionale dhe cilësore" me përfaqësues të administratës komunale dhe përfaqësues të Ministrisë së Administratës Publike. Në këtë takim ishin të ftuar përfaqësues të komunave nga rajoni i Shkupit, Pollogut, Verilindor dhe Jugperëndimor, të cilët e përshëndetën këtë vendim për organizimin e takimeve me personat profesionalë nga komunat, praktikë e cila ishte "e harruar" në vitet e kaluara për përfshirje me kohë të komunave në krijimin e zgjidhjeve ligjore të cilat duhet të kontribuojnë për qeverisje të mirë dhe administratë më efikase publike.

Tema e diskutimit "Zotimet e ardhshme për qeverisje të mirë dhe administratë më efikase publike" shkaktoi interesim te komunat, veçanërisht te punonjësit në departamentet e menaxhimit të resurseve njerëzore, të cilët janë më të prekur nga zbatimi i ligjeve që u diskutuan, përkatësisht: Ligji për nëpunësit administrativë, Ligji për të punësuarit në sektorin publik dhe Ligji për përsosje profesionale dhe trajnim të nëpunësve administrativë. Me prezencën e Ministrit të Administratës Publike, Goran Minçev, Ministrit të Vetëqeverisjes Lokale, Zllatko Perinski dhe kryetarit të BNJVL-së, Orce Gjorgjievski, të cilët mbajtën fjalimet e tyre në pjesën e parë të kësaj ngjarjeje, u konfirmua se ekziston vullnet për gjithëpërfshirje të të gjitha palëve të interesuara, veçanërisht komunave, në proceset e miratimit të zgjidhjeve ligjore nga ana e autoriteteve qendrore.

Përkushtimin e Qeverisë përmes Ministrisë së Administratës Publike për zbatimin e ligjeve të rëndësishme reformuese e theksoi ministri Minçev, i cili shprehu pritjen për përfshirje të sa më shumë palëve të interesuara në debate të këtilla me qëllim të miratimit të zgjidhjeve ligjore që do çojnë

донесување законски решенија што ќе водат до поквалитетна и попрофесионална јавна администрација. „Сметаме дека во оваа фаза е исклучително важно да бидат вклучени и ЗЕЛС или општинските администрации, кои се главен двигател или, пак, првиот контакт кој го имаат граѓаните со јавната администрација. Во насока на подобрување на овие закони, сметаме дека оваа дебата е добредојдена и ги охрабруваме сите општински администрации да се вклучат во неа, а како Министерство и понатаму ќе бидеме отворени за соработка и да ги делиме нашите ставови, но и да слушаме и туѓи мислења со цел на крајот да добиеме системски, но пред сè квалитетни закони за кои сметаме дека е најважно да имаат можност за квалитетна имплементација", порача Минчев.

Министерот за локална самоуправа, Златко Перински, исто така, му даде поддршка на овој реформски процес поздравувајќи ја одлуката за вклучување на општините во дебатите и нивно охрабрување за отвореност и придонес со свои предлози и решенија при креирање на квалитетни законски решенија кои се од интерес за општините. „Администрацијата не смее да се злоупотребува за политички цели. Единствено кога државниот сервис ќе се претвори во сервис на граѓаните, тогаш ќе бидеме чекор поблиску до Европската Унија", истакна министерот. Тој посочи дека општините се првата врата на која тропаат граѓаните и остваруваат контакт со државниот апарат.

Претседателот на ЗЕЛС, Орце Ѓорѓиевски, ја поздрави одлуката на министерот за јавна администрација за организирање на вакви дебати со општинската администрација при креирање на нови или промена на постоечките закони, кои се во интерес и на општините, но и упати апел овој пример да го следат и другите ресорни министерства и да бидат инклузивни и отворени кои општините од каде што може да произлезат конструктивни предлози и решенија и тие да бидат вградени во законите. „Општините треба да бидат ефикасни и ефективни, да нудат квалитетни услуги и еднаков пристап до основните општински услуги, како и да креираат нови услуги кои ќе ги следат потребите на сите категории на лица. Финансиската стабилност, соработката со централните власти и успешното менаџирање на општината се едни од најважните предуслови за да имаме успешни општини секаде, што е и мисија на ЗЕЛС. Но, без квалитетна, ефикасна и посветена администрација, која е задоволна и вреднувана во работното опкружување и од граѓаните, верувајте, дека нема да има резултати во општината." Тој ѝ се обрати директно на општинската администрација потенцирајќи дека тие се моторот на локалните самоуправи. „Без вашата професионалност, посветеност и интегритет нема да бидеме успешни како градоначалници и затоа ви се заблагодарувам на вашиот професионален ангажман." Од друга страна, тој го нагласи и негативниот тренд кој се забележува кај општините, а тоа е одлив на квалитетни кадри, но и намалување на интересот на младите стручни лица за работа во општините, што доведува до недостаток на вработени на клучните места во општините (на пр. урбанисти, инспектори, ИТ и др.). „Причината за тоа може да ја бараме во неатрактивните плати, но и слабите законски решенија во однос на вработување, напредување, усовршување, наградување.... Сите овие работни односи во администрацијата се уредуваат преку законите кои се денес на дискусија, а кои во минатото беа цел на промени на централните власти, а често и политички злоупотребувани, за да задоволат одредени потреби на одредени категории на вработени. И тоа влијаеше на одливот на квалитетни кадри,

në një administratë publike më cilësore dhe më profesionale. "Konsiderojmë se në këtë fazë është jashtëzakonisht e rëndësishme që të përfshihet edhe BNJVL-ja apo administratat komunale, të cilat janë shtytësi kryesor apo kontakti i parë që qytetarët kanë me administratën publike. Në drejtim të përmirësimit të këtyre ligjeve, konsiderojmë se ky debat është i mirëseardhur dhe inkurajojmë të gjitha administratat komunale që të përfshihen në të, ndërsa si ministri do të vazhdojmë të jemi të hapur për bashkëpunim dhe të ndajmë pikëpamjet tona, por edhe të dëgjojmë mendimet e të tjerëve me qëllim që në fund të marrim ligje sistemike, por para së gjithash ligje cilësore, për të cilat konsiderojmë se është më e rëndësishme të kenë mundësi për zbatim cilësor", tha Minçev.

Ministri i Vetëqeverisjes Lokale, Zllatko Perinski gjithashtu dha përkrahje për këtë proces reformues, duke përshëndetur vendimin për përfshirjen e komunave në debate dhe inkurajimin e tyre që të jenë të hapura dhe të kontribuojnë me propozimet dhe zgjidhjet e tyre në krijimin e zgjidhjeve ligjore cilësore që janë në interes të komunave. "Administrata nuk guxon të keqpërdoret për qëllime politike. Vetëm kur shërbimi shtetëror do të shndërrohet në shërbim të qytetarëve, atëherë do të jemi një hap më afër Bashkimit Evropian", tha ministri. Ai theksoi se komunat janë dera e parë në të cilën qytetarët trokasin dhe realizojnë kontakt me aparatin shtetëror.

Kryetari i BNJVL-së, Orce Gjorgjievski e përshëndeti vendimin e Ministrit të Administratës Publike për organizimin e debateve të këtilla me administratën komunale gjatë krijimit

чии укажувања за неквалитетот на законските решенија беа игнорирани.“ Тој ги повика присутните од општините отворено да зборуваат за предлог-решенијата од трите закони, да дадат предлози, но и да укажат на пропустите или непримeнливите решенија, сè во насока на изработка на квалитетни закони. Пред присутните медиуми, претседателот Ѓорѓиевски изрази надеж дека Министерството ќе излезе во пресрет, ќе ги земе предвид укажувањата и проблемите коишто ќе бидат нотирани од општинската администрација и дека ќе бидат содржани во новиот Предлог-закон за администрација. Нагласи дека во минатото, иако имаше укажувања од општинската администрација и од градоначалниците за одредени недоследности, дека треба да бидат исправени предлог-законските решенија, сепак овие предлози остануваа само на хартија, како предлог од општините.

Во вториот работен дел од дебатата беа потврдени некои од предлозите и решенијата кои во изминатата година беа поднесувани до Владата и ресорното министерство, а поврзано со последната верзија од Предлог-законот за администрација. Покрај нив, присутните претставници од општинската администрација дадоа и други конкретни предлози и ги образложија причините за нив пред колегите од Министерството за јавна администрација. Најмногу забелешки и предлози имаше во одредбите за системот на плати и други надоместоци, стручно усовршување, понатаму за подобрување на постапката за утврдување на дисциплинската одговорност и управувањето со слаб учинок, како и во областа на стручно усовршување и обука.

të ligjeve të reja ose ndryshimeve të ligjeve ekzistuese që janë në interes edhe të komunave, por edhe apeloi që këtë shembull ta ndjekin edhe ministritë e tjera të resorit dhe të jenë gjithëpërfshirëse dhe të hapura ndaj komunave nga ku mund të dalin propozime dhe zgjidhje konstruktive dhe të njëjtat të inkorporohen në ligje. “Komunat duhet të jenë efikase dhe efektive, të ofrojnë shërbime cilësore dhe qasje të barabartë në shërbimet bazë komunale, si dhe të krijojnë shërbime të reja, të cilat do të ndjekin nevojat e të gjitha kategorive të njerëzve. Stabiliteti financiar, bashkëpunimi me autoritetet qendrore dhe menaxhimi i suksesshëm i komunës janë një nga parakushtet më të rëndësishme për të pasur komuna të suksesshme kudo, që është edhe misioni i BNJVL-së, por pa një administratë cilësore, efikase dhe të përkushtuar, e cila është e kënaqur dhe e vlerësuar në mjedisin e punës dhe nga qytetarët, besoni se nuk do të ketë rezultate në komunë”, tha në fjalim e tij Gjorgjievski. Ai iu drejtua drejtpërdrejt administratës komunale, duke theksuar se ata janë motori i vetëqeverisjeve lokale. “Pa profesionalizmin, përkushtimin dhe integritetin tuaj, ne nuk do të kemi sukses si kryetarë komunash dhe prandaj ju falënderoj për angazhimin tuaj profesional”. Nga ana tjetër, ai theksoi trendin negativ që vërehet në komuna, që është shkuarja e kuadrove cilësore, por edhe rënia e interesit të personave të rinj profesionalë për të punuar në komuna, gjë që çon në mungesë të të punësuarve në pozitat kyçe në komuna (p.sh. urbanistë, inspektorë, TI, etj.). “Arsyen për këtë mund ta kërkojmë në pagat jo atraktive, por edhe zgjidhjet e dobëta ligjore në aspektin e punësimit, avancimit, përsosjes, shpërblimit... Të gjitha këto marrëdhënie të punës në administratë rregullohen përmes ligjeve që janë sot temë diskutimi, e të cilat në të kaluarën ishin “cak” i ndryshimeve të autoriteteve qendrore, e shpesh edhe të keqpërdorura politikisht, për të plotësuar nevojat e disa kategorive të punonjësve. Edhe kjo ndikoi në shkuarjen e kuadrove cilësore, indikacionet e të cilëve për cilësinë e dobët të zgjidhjeve ligjore u injoruan. Ai u bëri thirrje të pranishmëve nga komunat që të flasin hapur për zgjidhjet e propozuara nga tre ligjet, të japin propozime, por edhe vërejtje për lëshimet apo zgjidhjet e pazbatueshme, të gjitha këto në drejtim të hartimit të ligjeve cilësore. Para mediave të pranishme, kryetari Gjorgjievski shprehu shpresë se Ministria do të përgjigjet, do t'i marrë parasysh indikacionet dhe problemet që do t'i konstatojë administrata komunale dhe që do të përfshihen në Projektligjin e ri për administratë. Ai theksoi se në të kaluarën, edhe pse ka pasur indikacione nga ana e administratës komunale dhe nga ana e kryetarëve të komunave se ka mospërputhje të caktuara, se zgjidhjet e propozuara ligjore duhet të korrigjohen, megjithatë këto propozime mbeteshin vetëm në letër, si propozim nga komunat.

Në pjesën e dytë punuese të debatit u konfirmuan disa nga propozimet dhe zgjidhjet që i janë dorëzuar Qeverisë dhe ministrisë së resorit gjatë vitit të kaluar dhe që kanë të bëjnë me versionin e fundit të projektligjit për administratën. Përveç tyre, përfaqësuesit e pranishëm nga administrata komunale dhanë edhe propozime të tjera konkrete dhe i shpjeguan arsyet e propozimeve të tilla para kolegëve të Ministrisë së Administratës Publike. Më së shumti vërejtje dhe propozime kishte në dispozitat për sistemin e pagave dhe kompensimet e tjera, përsosjen profesionale, pastaj për përmirësimin e procedurës për përcaktimin e përgjegjësisë disiplinore dhe menaxhimin e kontributit të dobët, si dhe në pjesën e përsosjes profesionale dhe trajnimit.

Втора дебата во Општина Куманово

По успешно реализираната прва јавна дискусија како дел од кампањата „Сите заедно за професионална и квалитетна администрација“ со претставници од општинската администрација и од Министерството за јавна администрација, во ЗЕЛС, на 20 септември 2024 г. се одржа и втората дебата, овојпат во Општина Куманово. На оваа средба беа поканети општините од Вардарскиот, Пелагонискиот, Источниот и Југоисточниот Регион.

Првиот дел од дебатата „Идни заложби за добро управување и поефикасна јавна администрација“ беше посветен на искажување на заложбите на Министерството за јавна администрација за вклучување на практичари, и тоа од општините, во процесот на креирање на законските решенија: Законот за административни службеници, Законот за вработените во јавниот сектор и Законот за стручно усовршување и обука на административните службеници. Покрај министерот за јавна администрација, Горан Минчев, се обрати и министерот за локална самоуправа, Златко Перински, а во името на ЗЕЛС зборуваше градоначалникот на Општина Куманово, Максим Димитриевски, кој е и член на Управниот одбор на ЗЕЛС.

Министерот Минчев ја потврди важноста од вклучување на општините кои се најблиску до граѓаните, и затоа нивната вклученост е неопходна за креирање на закони кои ќе обезбедат квалитетни услуги за граѓаните, од страна на професионална, посветена и ефективна администрација. Тоа може да се оствари доколку имаме практични и применливи закони за работа на администрацијата. Министерот за локална самоуправа, Златко Перински, исто така, му даде поддршка на овој реформски процес поздравувајќи ја одлуката за вклучување на општините во дебатите и нивно охрабрување за отвореност и придонес со свои предлози и решенија при креирањето на квалитетни законски решенија кои се од интерес за општините.

Градоначалникот на Општина Куманово, Максим Димитриевски, рече дека суштината на оваа дебата е да се слушне мислењето на оние што директно се инволвирани во процесот. „Сметам дека ваквите дебати ќе вродат со плод и суштински ќе се реши многу горливо прашање, а тоа е граѓаните да добијат соодветна јавна администрација, која првенствено ќе биде во функција на нив, граѓаните, а дополнително ќе се срушат сите досегашни навики и селекцијата и пристапот кој важеше и сè уште важи, да се добие предност на квантитет во однос на квалитет, едноставно се смени. Нашата цел е да имаме професионална администрација, а граѓаните да имаат еднакви права и можности како што е напишано во Уставот“, рече Димитриевски. Тој се осврна и на потребата од продолжување на процесот на фискална децентрализација која ќе овозможи доволно финансиски средства за општините кои ќе може понатаму да сервисираат квалитетни услуги за граѓаните со фокус на дигитализацијата на општинските услуги и обезбедување еднаков пристап до услугите за сите категории на граѓани.

Овие и претходните предлози ќе поминат уште еден процес на консултација во рамките на мрежата на УЧР при ЗЕЛС и како такви, финални, ќе бидат доставени до Министерството за јавна администрација, со надеж дека квалитетните предлози ќе бидат вградени во новите закони. Сите се согласија дека е потребен систем за работа на администрацијата која ќе биде ефикасна и ефективна и вреднувана по сите основи во институцијата.

Debati i dytë në Komunën e Kumanovës

Pas diskutimit të parë publik të realizuar me sukses në kuadër të fushatës “Të gjithë së bashku për administratë profesionale dhe cilësore” me përfaqësues nga administrata komunale dhe përfaqësues nga Ministria e Administratës Publike në BNJVL, më 20 shtator 2024 u mbajt debati i dytë, këtë herë në Komunën e Kumanovës. Në këtë takim ishin të ftuar komunat nga rajoni i Vardarit, Pellagonisë, Lindor dhe Juglindor.

Pjesa e parë e debatit “Zotimet e ardhshme për qeverisje të mirë dhe administratë më efikase publike” iu kushtua shprehjes së zotimeve të Ministrisë së Administratës Publike për përfshirjen e praktikuesve nga komunat në procesin e krijimit të zgjidhjeve ligjore: Ligji për nëpunësit administrativë, Ligji për të punësuarit në sektorin publik dhe Ligji për përsosjen profesionale dhe trajnimin e nëpunësve administrativë. Përveç Ministrit të Administratës Publike, Goran Minçev, fjalën e mori edhe Ministri i Vetëqeverisjes Lokale, Zllatko Perinski, ndërsa në emër të BNJVL-së foli Kryetari i Komunës së Kumanovës, Maksim Dimitrievski, i cili është edhe anëtar i Bordit drejtues të BNJVL-së.

Ministri Minçev konfirmoi rëndësinë e përfshirjes së komunave që janë më afër qytetarëve, andaj përfshirja e tyre është e nevojshme për krijimin e ligjeve që do të sigurojnë shërbime cilësore për qytetarët nga ana e një administrate profesionale, të përkushtuar dhe efektive. Kjo mund të arrihet nëse kemi ligje praktike dhe të zbatueshme për punën e administratës.

Ministri i Vetëqeverisjes Lokale, Zllatko Perinski gjithashtu dha mbështetje për këtë proces reformues, duke përshëndetur vendimin për përfshirjen e komunave në debate dhe inkurajimin e tyre që të jenë të hapura dhe të kontribuojnë me propozimet dhe zgjidhjet e tyre në krijimin e zgjidhjeve ligjore cilësore që janë në interes të komunave.

Kryetari i Komunës së Kumanovës, Maksim Dimitrievski tha se thelbi i këtij debati është të dëgjohet mendimi i atyre që janë të përfshirë drejtpërdrejt në proces. “Konsideroj se debatet e këtilla do të japin fryte dhe në thelb do të zgjidhet një çështje shumë specifike, e ajo është që qytetarët të fitojnë një administratë publike adekuate, e cila do të jetë në radhë të parë në funksion të tyre, qytetarëve dhe përveç kësaj, do të ndërpriten të gjitha zakonet e deritanishme dhe përzgjedhja dhe qasja që ishte dhe është ende, për të fituar përparësi sasia mbi cilësinë, thjesht do të ndryshojë. Qëllimi ynë është që të kemi një administratë profesionale, ndërsa qytetarët të kenë të drejta dhe mundësi të barabarta siç është shkruar në kushtetutë”, tha Dimitrievski. Ai gjithashtu iu referua nevojës për vazhdimin e procesit të decentralizimit fiskal, i cili do të sigurojë mjete të mjaftueshme financiare për komunat që do të mund të vazhdojnë të ofrojnë shërbime cilësore për qytetarët me fokus në digjitalizimin e shërbimeve komunale dhe sigurimin e qasjes së barabartë në shërbime për të gjitha kategoritë e qytetarëve.

Këto dhe propozimet e mëparshme do të kalojnë në një proces tjetër konsultativ në kuadër të rrjetit të menaxhimit të resurseve njerëzore pranë BNJVL-së dhe si të tilla të fundit do t'i dorëzohen Ministrisë së Administratës Publike, me shpresë se propozimet cilësore do të inkorporohen në ligjet e reja. Të gjithë u pajtuan se nevojitet një sistem për punën e administratës, e cila do të jetë efikase dhe efektive dhe e vlerësuar sipas të gjitha bazave në institucion.

ПРЕЗЕНТИРАНИ НАОДИТЕ ОД ИЗВЕШТАИТЕ ОД СОЦИЈАЛНОТО МАПИРАЊЕ ВО ОПШТИНИТЕ КУМАНОВО И ДЕЛЧЕВО

Како резултат од неколкумесечната работа од спроведеното истражување за социјално мапирање во општините Куманово и Делчево, беа презентирани наодите од извештаите од социјалното мапирање, како една од компонентите од проектот „Регионална соработка за подобра социјална инклузија", што го спроведува ЗЕЛС, во соработка со НАЛАС, со финансиска поддршка од ГИЗ.

Во Општина Куманово, на 11 септември 2024 година, препораките ги презентираше проф. д-р Јадранка Денкова од Универзитетот „Гоце Делчев" - Штип, како претставник од Центарот за европска граѓанска иницијатива, кој е партнер за спроведување на социјалното мапирање. Социјалното мапирање на лицата со попреченост и на другите маргинализирани групи, кое беше извршено во периодот 2023 – 2024 година, е спроведено и поддржано од Мрежата на асоцијации на локалните власти на Југоисточна Европа (НАЛАС), Германското друштво за регионална соработка (ГИЗ) и Заедницата на единиците на локалната самоуправа на РСМ (ЗЕЛС). Целта е да се утврдат потребите на одредени категории граѓани и дефинирање на препораките, кои ќе бидат спроведени од Општина Куманово. На средбата присуствуваа членовите на Општинскиот совет за социјална заштита (Здравствен дом, ЈУ Меѓуопштински центар за за социјална работа и Центарот за вработување, Здружение „Инклузива", Здружение „Порака наша", Општинска организација на Црвен крст, Здружение на слепи лица) и претставници на општинската администрација (Сектор за образование и Сектор за култура, спорт, социјална заштита, заштита на децата и здравствена заштита).

Извештајот за Општина Делчево беше презентиран на 12 септември 2024 година од проф. д-р Јован Ананиев, професор на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев" - Штип и претставник на Центарот за европска граѓанска иницијатива, организација која е партнер во спроведувањето на социјалното мапирање. Од исклучителна важност за Општина Делчево е интегрирањето на препораките што се дадени во Извештајот од социјалното мапирање, во стратешките документи од областа на социјалната заштита и проширувањето на социјалните услуги за ранливите категории граѓани. Начелото: Не оставај никој зад себе (LNOB) е централно и трансформативно ветување на Агендата 2030 на ОН која се стреми никој да не остане изоставен во напорите за одржлив развој. Ова подразбира дека властите ќе треба да посветат посебно внимание на потребите на најзагрозените и маргинализирани групи, како и да развијат наменски интервенции за осврнување кон конкретните потреби и предизвици. Економиите од регионот на Југоисточна Европа (ЈИЕ) се имаат обврзано да ги спроведуваат Целите за одржлив развој

U PREZANTUAN GJETJET NGA RAPORTET E HARTIZIMIT SOCIAL NË KOMUNAT E KUMANOVËS DHE DELLÇEVËS

Si rezultat i punës disamujore nga hulumtimi për hartëzimin social të realizuar në komunat e Kumanovës dhe Dellçevës, u prezantuan gjetjet nga Raportet e hartëzimit social, si një nga komponentët e projektit "Bashkëpunimi rajonal për përfshirje më të mirë sociale", të cilin e zbaton BNJVL-ja në bashkëpunim me NALAS-in, me përkrahje financiare nga GIZ.

Në Komunën e Kumanovës, më 11 shtator 2024, rekomandimet i prezantoi prof. d-r Jadranka Denkova nga Universiteti "Goce Dellçev" - Shtip, si përfaqësuese nga Qendra për Iniciativë Qytetare Evropiane, e cila është partnere për zbatimin e hartëzimit social. Hartëzimi social i personave me aftësi të kufizuara dhe grupeve të tjera të margjinalizuara, e cila u zbatua në periudhën e viteve 2023-2024, është zbatuar dhe mbështetur nga NALAS – Rrjeti i asociacioneve të autoriteteve lokale të Evropës Juglindore, GIZ – Shoqata Gjermane për bashkëpunim Rajonal dhe BNJVL – Bashkësia e njësive të vetëqeverisjes lokale të RMV-së. Qëllimi është që të përcaktohen nevojat e kategorive të caktuara të qytetarëve dhe të përcaktohen rekomandimet, të cilat do të zbatohen nga ana e Komunës së Kumanovës. Në takim morën pjesë anëtarët e Këshillit komunal për mbrojtje sociale (Qendra shëndetësore, IP Qendra ndërkomunale për punë sociale dhe Qendra për punësim, Shoqata "Inkluziva", Shoqata "Poraka Nasha", Organizata komunale e Kryqit të Kuq, Shoqata e personave të verbër) dhe përfaqësues të administratës komunale (Sektori për arsim dhe Sektori për kulturë, sport, mbrojtje sociale, mbrojtjen e fëmijëve dhe mbrojtje shëndetësore).

Raporti për Komunën e Dellçevës u prezantua më 12 shtator 2024 nga prof. d-r Jovan Ananiev, profesor në Fakultetin Juridik në Universitetin "Goce Dellçev", Shtip dhe përfaqësues nga Qendra për iniciativë qytetare evropiane, e cila është organizatë partnere në zbatimin e hartëzimit social. Me rëndësi të veçantë për Komunën e Dellçevës është integrimi i rekomandimeve të dhëna në vetë raportin, në dokumentet strategjike të sferës së mbrojtjes sociale dhe në pjesën e zgjerimit të shërbimeve sociale për kategoritë e cenueshme të qytetarëve. Parimi Mos lër askënd prapa vetes (LNOB) është një premtim qendror dhe transformues i Agjendës 2030 të OKB-së, i cili përpiqet të mos lërë askënd prapa në përpjekjet për zhvillim të qëndrueshëm. Kjo nënkupton që autoritetet do të duhet t'u kushtojnë vëmendje të veçantë nevojave të grupeve më të cenueshme dhe të margjinalizuara, si dhe të zhvillojnë ndërhyrje të qëllimshme për t'u referuar nevojave dhe sfidave konkrete. Ekonomitë e rajonit të Evropës Juglindore (EJL) u obliguan t'i zbatojnë Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm

(ЦОР) на Обединетите нации, додека пак локалните самоуправи ја имаат преземено обврската за остварување на Агендата 2030, почнувајќи од самото утврдување на целите и специфичните цели, па сè до средствата за нивно спроведување и користење на индикатори за мерење и следење на напредокот. Воедно, со локализацијата на Агендата 2030, во фокусот на одржливиот развој се најдоа териториите и приоритетите на луѓето што живеат таму, како и нивните потреби и ресурси. Повеќе од кога и да е претходно, постигнувањето на ЦОР зависи од способноста на локалните самоуправи да поттикнуваат интегриран, инклузивен и одржлив територијален развој. Во таа насока, Општина Делчево досега го реализираше процесот на социјално мапирање.

И двете општини веќе отпочнаа со спроведување на некои од препораките од Извештајот кои се вградени како активности во концептот за обезбедување услуги за рехабилитација и реинтеграција на лицата со попреченост и советувалишна и советодавно-тераписка работа, чија имплементација е финансиски поддржана од проектот. Извештаите ќе бидат преведени и на англиски јазик и објавени на општинските веб-страници, а ќе бидат од голема корист и за останатите чинители од локално и централно ниво кои работат со лицата со попреченост. Зачајни податоци кои се родово разделени се претставени во извештаите на општините Куманово и Делчево и треба да бидат водилка за развој на нови социјални планови во општините или ревидирање на постоечките. Овие извештаи треба да бидат презентирани и пред членовите на општинските совети за социјална заштита и советот на општината.

Регионален пристап, иновативни и родово сензитивни активности во концептите за нови социјални услуги за грижа во заедницата

Како продолжение на првиот настан за размена на искуства за воспоставување на услуги за грижа во заедницата, каде што учествуваат претставници од пилот општините Куманово и Делчево, на 18 септември 2024 година, во Општина Куманово се одржа вториот настан за размена на искуства од компонентата - група (кластер) за учење од регионалниот проект „Регионална соработка за подобра социјална инклузија“. Сите учесници презентираа свои концепти за воспоставување или надоградување на постоечките социјални услуги во заедницата, развиени во рамките на оваа компонента, а со менторска поддршка на консултантката Александра Георгиевска која го спроведе овој настан, како и претходниот. Концептите на Општина Куманово и Општина Делчево ќе добијат и финансиска поддршка за реализирање на активностите од овој проект, а се базираат на наодите од спроведените социјални мапирања на потребите на лицата со попреченост, компонента од овој проект. Понатаму, концептите на овие две пилот општини имаат регионален пристап во обезбедувањето услуги во рамките на микрорегион, иновативни елементи во услугите што треба да обезбедат самоодржливост на социјалните услуги и се родово сензитивни. Така, Општина Делчево го презентираше концептот „Обезбедување на услуга за рехабилитација и реинтеграција на лицата со попреченост во Источниот Регион преку воведување на нови инструменти за проценка на работната способност кај лицата со попреченост и верифицирани програми за образование на возрасни“. Општина Куманово ќе работи на концептот „Од рехабилитација и реинтеграција до независно живеење и вработување на лицата со умерена и тешка интелектуална попреченост“. Понатаму, Општина Прилеп разработи концепт за „Дневен центар за стари лица со активно стареење“, Општина Кочани се подготви за концептот

(OZHQ) të Kombeve të Bashkuara, ndërsa vetëqeverisjet lokale kanë marrë përsipër detyrimin për zbatimin e Agjendës 2030, duke filluar nga përcaktimi i qëllimeve dhe objektivave specifike, deri në mjetet e zbatimit të tyre dhe përdorimin e treguesve për të matur dhe monitoruar progresin. Së bashku me lokalizimin e Agjendës 2030, fokusi i zhvillimit të qëndrueshëm ishte në territoret dhe prioritetet e njerëzve që jetojnë atje, si dhe nevojat dhe resurset e tyre. Më shumë se kurrë më parë, arritja e OZHQ-ve varet nga aftësia e vetëqeverisjeve lokale për të nxitur një zhvillim territorial të integruar, gjithëpërfshirës dhe të qëndrueshëm. Në këtë drejtim, Komuna e Dellçevës deri më tani ka zbatuar procesin e hartëzimit social.

Të dyja komunat tashmë kanë filluar zbatimin e disa rekomandimeve nga raporti, të cilat janë inkorporuar si aktivitete në konceptin e sigurimit të shërbimeve për rehabilitimin dhe riintegrimin e personave me aftësi të kufizuara dhe punën këshillimore dhe këshillimore-terapeutike, zbatimi i të cilave mbështetet financiarisht nga ky projekt. Raportet do të përkthehen edhe në gjuhën angleze dhe do të publikohen në faqen e internetit të komunës dhe do të jenë shumë të dobishme për palët e tjera të interesuara nga niveli lokal dhe qendror që punojnë me personat me aftësi të kufizuara. Të dhënat e vlefshme të cilat janë të ndara sipas gjinisë janë prezantuar në raportet e komunave të Kumanovës dhe Dellçevës dhe duhet të jenë udhërrëfyes për zhvillimin e planeve të reja sociale në komuna ose rishikimin e atyre ekzistuese. Këto raporte duhet t'u prezantohen anëtarëve të këshillave komunale për mbrojtje sociale dhe këshillit të komunës.

Qasja rajonale, aktivitete inovative dhe të ndjeshme gjinore në konceptet e shërbimeve të reja sociale të kujdesit në komunitet

Si vazhdimësi e ngjarjes së parë për shkëmbimin e përvojave për themelimin e shërbimeve të kujdesit në komunitet, ku morën pjesë përfaqësues nga pilot komunat e Kumanovës dhe Dellçevës, më 18 shtator 2024, në Komunën e Kumanovës u mbajt ngjarja e dytë për shkëmbimin e përvojave nga komponenti Klaster për mësim i projektit rajonal “Bashkëpunimi rajonal për përfshirje më të mirë sociale”. Të gjithë pjesëmarrësit prezantuan konceptet e tyre për themelimin ose përmirësimin e shërbimeve ekzistuese sociale në komunitet, të zhvilluara në kuadër të këtij komponenti, me mbështetjen mentoruese të konsulentes Aleksandra Georgievska, e cila e zbatoi këtë ngjarje, si dhe atë të mëparshme. Konceptet e Komunës së Kumanovës dhe Komunës së Dellçevës do të marrin edhe mbështetje financiare për realizimin e aktiviteteve të këtij projekti, ndërsa bazohen në gjetjet e hartëzimeve të zbatuara sociale të nevojave të personave me aftësi të kufizuara, komponent i këtij projekti. Për më tepër, konceptet e këtyre dy pilot komunave kanë një qasje rajonale në sigurimin e shërbimeve në kuadër të një mikro rajoni, elementeve inovative në shërbime që duhet të sigurojnë vetë-qëndrueshmërinë e shërbimeve sociale dhe janë të ndjeshme gjinore. Kështu, Komuna e Dellçevës prezantoi konceptin “Sigurimi i shërbimit për rehabilitimin dhe riintegrimin e personave me aftësi të kufizuara në rajonin lindor, përmes aplikimit të instrumenteve të reja për vlerësimin e aftësisë për punë te personat me aftësi të kufizuara dhe programeve të verifikuara për arsimimin e të rriturve”. Komuna e Kumanovës do të punojë në konceptin “Nga rehabilitimi dhe riintegrimi te jeta e pavarur dhe punësimi i personave me aftësi të kufizuara mesatare dhe të rënda intelektuale”. Pastaj, Komuna e Prilepit ka zhvilluar konceptin për “Qendrën ditore për personat e moshuar me plakje aktive”, Komuna e Koçanit ka përgatitur konceptin për “Qendrën ditore për personat e rritur me aftësi të kufizuara”, ndërsa Komuna e

„Дневен центар за возрасни лица со попреченост“, а Општина Свети Николе разработи концепт за „Услуга помош и нега во домот за стари лица“. Сите овие концепти беа презентирани и разгледани од учесниците во групата кои разменија искуства на оваа тема и воспоставија мрежа на контакти за понатамошна комуникација и соработка. Дел од втората сесија беше посветен и на концептите со родово чувствителна димензија и миграциски пристап на Општина Куманово „Зборувај тивко – делувај гласно“ и Општина Делчево „Развој на услугата советувалишна и советодавно-тераписка работа за жени со попреченост, мајки на ЛПП и др. маргинализирани групи“, за кои во рамките на проектот е обезбедена финансиска поддршка и се во фаза на спроведување на активностите. За време на настанот, учесниците го посетија и Центарот за рехабилитација и реинтеграција на возрасни лица со умерена и тешка интелектуална попреченост „Порака наша“ во Куманово, каде што беа запознаени со начинот на организирање на денот со активности и прифаќање на лицата со умерена и тешка интелектуална попреченост во Куманово. Со настаните што се организираат во рамките на групата (кластерот) за учење, ќе се зајакнат капацитетите на членовите (пријавени општини и организации кои се даватели на социјални услуги) за соодветно воспоставување и управување со услугите на грижа во заедницата и тоа за: зајакнување на знаењата и компетенциите за воспоставување на Услуги на дневен престој и Услуга на мобилна и теренска работа следејќи го националното законодавство. Во рамките на оваа група ќе се стекнат и со знаења и вештини за тоа како димензиите на човекови права, попреченост и родова еднаквост треба да се вклучат и зајакнат во процесот на дизајнирање и спроведување на услугите на грижа во заедницата. Акцент ќе се стави и на зајакнување на свеста за потребата од градење на јавни-приватни партнерства во процесот на градење на инклузивни општини и локализација на 2030 Агендата. Во следниот период ќе се отпочне со имплементација на активностите од концептите на Куманово и Делчево, а останатите ќе бидат финализирани во зависност од тоа каква поддршка може да се добие во рамките на овој проект. Третиот настан за размена на искуства ќе биде организиран следната година, чија цел е презентирање на резултатите од спроведените активности во двете пилот општини.

Sveti Nikollës ka zhvilluar konceptin për “Shërbimet e ndihmës dhe kujdesit në shtëpinë e personave të moshuar”. Të gjitha këto koncepte u prezantuan dhe diskutuan nga pjesëmarrësit në klaster të cilët shkëmbyen përvoja në këtë temë dhe krijuan një rrjet kontaktesh për komunikim dhe bashkëpunim të mëtejshëm.

Një pjesë e sesionit të dytë iu kushtua edhe koncepteve me dimension të ndjeshëm ndaj gjinisë dhe qasjes migracione të Komunës së Kumanovës “Fol qetë - vepro me zë të lartë” dhe Komunës së Dellçevës “Zhvillimi i shërbimit të punës këshillimore dhe këshillimore-terapeutike” për gratë me aftësi të kufizuara, nënat e personave me nevoja të veçanta dhe grupet e tjera të margjinalizuara”, për të cilat është siguruar mbështetje financiare në kuadër të projektit dhe janë në fazën e zbatimit të aktiviteteve.

Gjatë ngjarjes, pjesëmarrësit vizituan edhe Qendrën për rehabilitim dhe riintegrim të personave të rritur me aftësi të kufizuara mesatare dhe të rënda intelektuale “Poraka Nasha” në Kumanovë, ku u informuan lidhur me mënyrën e organizimit të ditës me aktivitete dhe pranimin e personave me aftësi të kufizuara mesatare dhe të rënda intelektuale në Kumanovë.

Me ngjarjet që organizohen në kuadër të Klasterit për mësim do të forcohen kapacitetet e anëtarëve (komunat e paraqitura dhe organizatat që ofrojnë shërbime sociale) për themelimin dhe menaxhimin adekuat të Shërbimeve të Kujdesit në komunitet edhe atë për: forcimin e njohurive dhe kompetencave për themelimin e Shërbimeve të Qëndrimit Ditor dhe Shërbimit të punës mobile dhe në terren duke ndjekur legjislacionin kombëtar. Në kuadër të këtij klasteri, ata do të fitojnë gjithashtu njohuri dhe aftësi për atë se si duhet të përfshihen dhe forcohen dimensionet e të drejtave të njeriut, aftësisë së kufizuar dhe barazisë gjinore në procesin e hartimit dhe zbatimit të shërbimeve të kujdesit në komunitet. Theksi do të vihet edhe në forcimin e ndërgjegjësimit për nevojën e ndërtimit të partneriteteve publike-private në procesin e ndërtimit të komunave gjithëpërfshirëse dhe lokalizimit të Agjendës 2030.

Në periudhën e ardhshme do të fillojë realizimi i aktiviteteve nga konceptet e Kumanovës dhe Dellçevës, ndërsa pjesa tjetër do të finalizohet varësisht se çfarë mbështetjeje mund të fitohet në kuadër të këtij projekti. Ngjarja e tretë për shkëmbimin e përvojave do të organizohet vitin e ardhshëm, qëllimi i të cilit është prezantimi i rezultateve të aktiviteteve të zbatuara në dy pilot komunat.

ИНИЦИЈАЛЕН СОСТАНОК НА РАБОТНАТА ГРУПА ЗА ВОДИ НА ЗЕЛС

Работната група за води на Мрежата за животна средина и комунални дејности на ЗЕЛС го одржа првиот состанок за координација околу законската регулатива за води, со акцент на водата за пиење и одведувањето отпадни води и за регулирање на комуналните дејности. Во тој контекст е договорено работната група, составена од 11 члена, во следните 30 дена да работи на нотирање на правните предизвици и предлози согласно со доставената матрица за регулативи за води. Целта е бележење на недоследности и иницирање правни решенија за подобрување на законскиот опфат со акцент на водата за пиење и отпадните води за тие да ги пресретнат потребите и интересите на општините, јавните комунални претпријатија и на граѓаните како нивни директни корисници.

Работната група утврди и динамика на следни активности, работни состаноци, консултации и работилници, на кои ќе се усогласуваат приоритетите и текстот на правните иницијативи за законски интервенции, процес што треба да заврши најдоцна до 30 јуни 2025 година.

TAKIM FILLESTAR I GRUPIT PUNUES PËR UJË NË KUADËR TË BNJVL-SË

Grupi punues për ujë i Rrjetit për mjedis jetësor dhe aktivitete komunale pranë BNJVL-së e mbajti takimin e parë për koordinim në lidhje me rregullativën ligjore për ujë, me theks në ujin e pijshëm dhe kullimin e ujërave të zeza dhe për rregullimin e veprimtarive komunale. Në këtë kontekst, u ra dakord që grupi punues, i përbërë nga 11 anëtarë, në 30 ditët e ardhshme të punojë në konstatimin e sfidave ligjore dhe propozimeve sipas planit të dorëzuar për rregulloret e ujit. Qëllimi është të konstatohen mospërputhjet dhe të iniciohen zgjidhje ligjore për përmirësimin e përfshirjes ligjore me theks në ujin e pijshëm dhe ujërat e zeza në mënyrë që ato të plotësojnë nevojat dhe interesat e komunave, ndërmarrjeve publike dhe qytetarëve si përdorues të tyre të drejtpërdrejtë.

Grupi i punës përcaktoi edhe dinamikën e aktiviteteve në vijim, takimeve të punës, konsultimeve dhe punëtorive, në të cilat do të harmonizohen prioritetet dhe teksti i nismave ligjore për ndërhyrjet ligjore, proces që duhet të përfundojë më së voni deri më 30 qershor 2025.

Напоредно ќе се воспостави координирана и интегрирана соработка меѓу единицата на локалната самоуправа и Јавното комунално претпријатие, преку вклучување на АДКОМ и преку подготовка на локални интегрирани планови за управување со водите во пилот општините. Работната група утврди вклучување на три типа на општини, односно една типично рурална, една урбано-рурална и една претежно урбана, за што ЗЕЛС треба да подготви апликативен формулар за пријавување на општините.

Работната група е оперативно и финансиски поддржана од ЗЕЛС, со експертска помош од Горан Ангелов, консултант на ГИЗ, и од програмата РЦДН, координирана од ГИЗ. Целта на програмата е јакнење на капацитетите на заедниците на локалните самоуправи и јавните комунални претпријатија од регионот во однос на користењето на водата и одведувањето на отпадните води. РЦДН (Регионалната мрежа за развој на капацитети) е насочена кон јакнење и интензивирање на соработката меѓу асоцијациите, заедничко водење политички дијалог, заедничко застапување на интересите на своите членки и понуда на висококвалитетни услуги за развој на капацитети. Оваа програма е финансиски поддржана од швајцарскиот СЕЦО и германското Министерство за соработка и развој.

Paralelisht do të vendoset bashkëpunimi i koordinuar dhe i integruar ndërmjet njësisë së vetëqeverisjes lokale dhe ndërmarrjes komunale publike, përmes përfshirjes së ADKOM-it dhe përgatitjes së planeve të integruara lokale për menaxhimin e ujërave me pilot komunat. Grupi punues përcaktoi përfshirjen e tri llojeve të komunave, përkatësisht një komunë tipike rurale, një komunë urbane-rurale dhe një komunë kryesisht urbane, për të cilat BNJVL duhet të përgatisë formularin e aplikimit për të aplikuar komunat.

Grupi punues mbështetet në mënyrë operative dhe financiare nga BNJVL-ja, me përkrahje eksperte nga Goran Angellov, konsulent i GIZ-it, dhe nga programi RCDN i koordinuar nga GIZ-i për forcimin e kapaciteteve të bashkësive të vetëqeverisjeve lokale dhe ndërmarrjeve publike nga rajoni, në pjesën e përdorimit të ujit nga njeriu dhe kullimit të ujërave të zeza. Programi RCDN (Rrjeti Rajonal i Zhvillimit të Kapaciteteve), me qëllim të forcimit dhe intensifikimit të bashkëpunimit ndërmjet asociacioneve, zhvillimit të përbashkët të dialogut politik dhe përfaqësimit të interesave të anëtarëve të tij dhe ofrimit të shërbimeve cilësore për zhvillimin e kapaciteteve, mbështetet financiarisht nga institucioni zviceran SECO dhe Ministria Gjermane për Bashkëpunim dhe Zhvillim.

РЕАФИРМИРАНА ЗАЛОЖБАТА НА ЗЕЛС ЗА БОРБА ПРОТИВ КОРУПЦИЈАТА, СРЕДБА ЗЕЛС – НДИ

Во просториите на Општина Кисела Вода, претседателот на ЗЕЛС, Орце Ѓорѓиевски, се сретна со г. Роберт Скот Хајзлет, виш резидентен директор на НДИ и неговите соработници кои го раководат проектот за борба против корупцијата на локално ниво. Проектот е финансиран од швајцарската амбасада и треба да трае 8 години, а неговата основа е да се изнајдат механизми со помош на кои ќе се намали корупцијата на локално ниво, ќе се зголеми транспарентноста, ќе се зајакнат демократските процеси и ќе се унапредат капацитетите на јавната администрација. За таа цел, средбата стана збор за ставовите на ЗЕЛС во поглед на унапредување на процесот на децентрализација, можностите за дигитализација на услугите на локално ниво, кои директно ќе придонесат кон подобрување на квалитетот и брзината на испораката и ќе ја зголемат транспарентноста. Претседателот извести и за неодамна потпишаниот Меморандум за соработка меѓу ЗЕЛС и Владата, како и очекувањата од него и исполнување на барањата и иницијативите на ЗЕЛС преточени во документот Систематизирани ставови, кои се подготвуваат и ажурираат на годишно ниво, во заедничка консултација со општините. Истите ставови ги разгледува и усвојува Управниот одбор на ЗЕЛС и понатаму се проследуваат до Владата и ресорните министерства.

Претставниците на НДИ известија дека поминала подготвителната фаза на нивниот проект и дека очекуваат во ноември да го потпишат договорот за почеток на реализацијата на проектот, кој треба да трае 8 години. По потпишување на нивниот договор со швајцарската амбасада, НДИ ќе потпише договор и со ЗЕЛС, за соработка и заедничка реализација на предвидените активности кои се од важност за општините.

RIAFIRMOHET ZOTIMI I BNJVL-SË PËR LUFTIMIN E KORRUPSIONIT, TAKIM BNJVL – NDI

Në hapësirat e komunës së Kisella Vodës, kryetari i i BNJVL-së, Orce Gjorgjievski u takua me z-rin Robert Skot Hajzlet, drejtor të lartë rezident i NDI-së dhe bashkëpunëtorët e tij të cilët menaxhojnë projektin për luftimin e korrupsionit në nivel lokal. Projekti financohet nga Ambasada Zvicerane dhe duhet të zgjasë 8 vjet, ndërsa baza e tij është gjetja e mekanizmave me ndihmën e të cilëve korrupsioni do të reduktohet në nivel lokal, do të rritet transparenca, do të forcohen proceset demokratike dhe do të avancohen kapacitetet e administratës publike. Për këtë qëllim, në takim u bë fjalë për qëllimet e BNJVL-së në aspektin e avancimit të procesit të decentralizimit, mundësitë për digjitalizimin e shërbimeve në nivel lokal të cilat do të kontribuojnë drejtpërdrejt për përmirësimin e cilësisë dhe shpejtësisë së zbatimit të tyre dhe do të rrisin transparencën.

Kryetari informoi edhe për memorandumin e nënshkruar pak kohë më parë të BNJVL-ja me Qeverinë dhe pritjet nga i njëjti dhe plotësimin dhe iniciativat e BNJVL-së të shndërruara në qëndrime të sistematizuara, të cilat përgatiten dhe azhurnohen në nivel vjetor në konsultim të përbashkët me komunat. Të njëjtat qëndrime i shqyrton dhe miraton Bordi drejtues i BNJVL-së dhe ato pastaj dërgohen në qeveri dhe ministritë e resorit.

Përfaqësuesit e NDI-së informuan se faza përgatitore e projektit të tyre ka kaluar dhe se në muajin nëntor presin të nënshkruajnë kontratën për fillimin e zbatimit të projektit, i cili duhet të zgjasë 8 vjet. Pas nënshkrimit të kontratës së tyre me Ambasadën Zvicerane, NDI do të nënshkruajë kontratë edhe me BNJVL-në për bashkëpunim dhe realizim të përbashkët të aktiviteteve të parapara që janë të rëndësishme për komunat.

ЛИДЕРСКИ ФОРУМ „СТРАТЕГИИ ЗА СОРАБОТКА ВО ОДРЖЛИВО МОБИЛИЗИРАЊЕ НА РЕСУРСИТЕ И ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА“

Лидерскиот форум под наслов „Стратегии за соработка во одрживо мобилизирање на ресурсите и децентрализација“ се одржа на 25 и 26 септември 2024 година во Скопје. Целите на форумот беа: унапредување на општинското управување;, зајакнување на капацитетите на општинските лидери за ефикасно мобилизирање на ресурси; управување со јавните финансии и имплементација на политики за децентрализација; промовирање на меѓусебната соработка со олеснување на партнерствата меѓу општините, министерствата и донаторската заедница за координирана имплементација на политики и одржлив развој на локалните заедници; поддршка на иновации во политиките преку поттикнување пракса на усвојување на добри примери и иновативни стратегии во генерирање на општинските приходи и управување со јавните финансии, како и обезбедување отчетност и транспарентност: залагање за зголемена транспарентност и отчетност во општинското управување за подобрување на јавната доверба и општинските услуги.

Претседателот на ЗЕЛС, г. Орце Ѓорѓиевски, имаше свое излагање вториот ден од форумот, и притоа, им изрази голема благодарност на САД и УСАИД за повеќе од тридецениската соработка и помош на општините и ЗЕЛС во нивниот стратешки развој, унапредување на процесите на децентрализација, дигитализација и понуда на механизми за унапредување на квалитетот на испорака на услугите на локално ниво. Тој извести за неодамнешниот чин на потпишување на Меморандумот за соработка со Владата, со очекување за почеток на исполнување на барањата на општините преточени во Систематизираните ставови.

Претседателот истакна дека по три години немање соработка со централната власт, сега се насираат подобри времиња за општините, а за тоа се доказ и големите средства кои се планирани за реализирање на инфраструктурните проекти во општините оваа година, и уште 250 милиони евра следната година. Истакна надеж

FORUMI I LIDERËVE “STRATEGJITË PËR BASHKËPUNIM NË MOBILIZIMIN E QËNDRUESHËM TË RESURSEVE DHE DECENTRALIZIM”

Forumi i liderëve me titull “Strategjitë për bashkëpunim në mobilizimin e qëndrueshëm të resurseve dhe decentralizim”, u mbajt më 25 dhe 26 shtator 2024 në Shkup. Objektivat e forumit ishin: Përmirësimi i qeverisjes komunale, forcimi i kapaciteteve të liderëve komunalë për mobilizim efikas të resurseve, menaxhimi i financave publike dhe zbatimi i politikave të decentralizimit, promovimi i bashkëpunimit të ndërsjellë me lehtësim të partneriteteve ndërmjet komunave, ministrive dhe komunitetit të donatorëve për zbatim të koordinuar të politikave dhe zhvillim të qëndrueshëm të komuniteteve lokale. Pastaj, mbështetja e mëtejshme e inovacioneve në politika duke inkurajuar praktikën e miratimit të praktikave të mira dhe strategjive inovative në gjenerimin e të hyrave komunale dhe menaxhimin e financave publike, si dhe sigurimin e llogaridhënies dhe transparencës: zotimi për rritjen e transparencës dhe llogaridhënies në menaxhimin komunal për përmirësimin e mirëbesimit publik dhe shërbimeve komunale.

Kryetari i BNJVL-së, z-ri Orce Gjorgjievski, e mbajti fjalimin e tij në ditën e dytë të forumit, duke falënderuar SHBA-në dhe USAID-in për bashkëpunimin dhe ndihmën që zgjat më shumë se tri dekada për komunat dhe BNJVL-në në zhvillimin e tyre strategjik, avancimin e proceseve të decentralizimit, digjitalizimit dhe ofrimit të mekanizmave për përmirësimin e cilësisë së ofrimit të shërbimeve në nivel lokal. Ai ka informuar për aktin e fundit të nënshkrimit të memorandumit të bashkëpunimit me Qeverinë, me pritje për fillimin e përmbushjes së kërkesave të komunave të shndërruara në Qëndrime të sistematizuara.

Kryetari theksoi se pas tre vitesh mungesë bashkëpunimi me pushtetin qendror, tani priten kohë më të mira për komunat dhe dëshmi për këtë janë mjetet e mëdha të planifikuara për realizimin e projekteve infrastrukturore nëpër komuna këtë vit dhe 250 milionë euro të tjera vitin e ardhshëm. Ai shprehu shpresën se

дека со тие пари ќе се постигне значително подобрување на условите за живот во сите општини.

Во рамките на панелите „Стратегии за зајакнување на општинските приходи и оптимизација на управувањето со јавните финансии", и „Стратегии за унапредување на децентрализацијата – Што понатаму?", ставовите на ЗЕЛС ги претставија потпретседателот на ЗЕЛС, г. Перо Костадинов и претседателот на Комисијата за финансирање на ЗЕЛС, г. Ацо Ристов и членот на Управниот одбор и градоначалник на Центар, Горан Герасимовски. Тие ја истакнаа потребата од вистинска фискална децентрализација согласно со принципите кои ги налага Европската повелба за локална самоуправа и постојните закони. Зголемувањето на износите на средствата за дотациите за образование, социјална заштита и посебно за противпожарната заштита се задолжителни за доследно спроведување на овие надлежности. Градоначалникот Ристов информираше дека по овој основ општините генерираат големи долгови и се присилени да одделат големи износи од сопствените средства за да може соодветно да функционираат, бидејќи, за илустрација, дури 90 % од блок дотацијата оди за плати на

me ato para do të arrihet një përmirësim i dukshëm i kushteve të jetesës në të gjitha komunat.

Në kuadër të paneleve "Strategjitë për përforcimin e të hyrave komunale dhe optimizimin e menaxhimit të financave publike" dhe "Strategjitë për avancimin e decentralizimit - çka më tej?", qëndrimet e BNJVL-së i prezantuan nënkryetari i BNJVL-së, z-ri Pero Kostadinov dhe kryetari i Komisionit për financim të BNJVL-së, z-ri Aco Ristov dhe anëtari i Bordit drejtues dhe kryetar i Komunës Qendër, Goran Gerasimovski. Ata theksuan nevojën për decentralizim të vërtetë fiskal në përputhje me parimet e kërkuara nga Karta Evropiane për Vetëqeverisje Lokale dhe ligjet ekzistuese. Rritja e shumave të mjeteve për dotacione për arsimin, mbrojtjen sociale dhe veçanërisht për mbrojtjen nga zjarri është e domosdoshme për zbatimin konsekuent të këtyre kompetencave. Kryetari Ristov informoi se mbi këtë bazë komunat gjenerojnë borxhe të mëdha dhe detyrohen të ndajnë shuma të mëdha të mjeteve të veta për të funksionuar siç duhet, sepse për ilustrim madje 90% e mjeteve të bllok dotacionit shpenzohen për pagat e të punësuarve dhe

вработените и останува недоволен износ на средства за покривање на другите трошоци кои со инфлаторните движења прогресивно се зголемуваат и на месечно ниво. Посебно алармантна е состојбата со противпожарните единици. Централната власт обезбедува 4,5 милиони евра, а општините финансираат од својот скромен буџет 4,1 милион евра; согласности за вработување нема и тешко се исполнува обврската за обезбедување на еден пожарникар на секои 1 500 жители. Потпретседателот Костадинов ги информираше присутните за барањата на ЗЕЛС во проширување на процесот на децентрализација и во областа на социјалната заштита, потоа воведување на комунална полиција, но и за потребата за зголемување на процентот на ДДВ и персоналниот данок кој е предвиден за локалната самоуправа.

На крајот на вториот ден од конференцијата, се наметна паролата: „И локалната власт е власт!" со што треба да им се укаже на сите власти дека треба да им се посвети поголемо внимание на општините, а особено од избраните лица во централната власт, но и од администрацијата.

mbetet një shumë e pamjaftueshme e mjeteve për mbulimin e shpenzimeve të tjera të cilat me lëvizjet e inflacionit po rriten gradualisht edhe në baza mujore. Situata me njësitet zjarrfikëse është veçanërisht alarmante. Pushteti qendror siguron 4.5 milionë Euro, ndërsa komunat financojnë 4.1 milionë Euro nga buxhetet e tyre modeste, pajtime punësimi nuk ka dhe është e vështirë të përmbushet detyrimi për të siguruar një zjarrfikës për çdo 1500 banorë. Nënkryetari Kostadinov i informoi të pranishmit për kërkesat e BNJVL-së për zgjerimin e procesit të decentralizimit në sferën e mbrojtjes sociale, pastaj për aplikimin e policisë komunale, por edhe për nevojën e rritjes së përqindjes së TVSH-së dhe tatimit të të ardhurave personale që është paraparë për vetëqeverisjen lokale.

Në fundin e ditës së dytë të konferencës, u imponua parulla: Edhe pushteti lokal është pushtet kështu që duhet t'u sugjerohet të gjitha pushteteve se duhet t'u kushtohet vëmendje më të madhe komunave, veçanërisht nga personat e zgjedhur nga pushteti qendror, po edhe nga administrata.

РАБОТИЛНИЦА ОД ОБЛАСТА НА УПРАВУВАЊЕ СО ЛОКАЛНИ ПАТИШТА

Во рамките на проектот за поврзување на локалните патишта, кој го реализира Министерството за транспорт – Единицата за имплементација на проекти од Светска банка (МТ/ЕИП), во завршна фаза е реализацијата на техничката помош за развој на системи за управување со локалните патишта во Северна Македонија спроведена од консултантските фирми Мот Мекдоналд Романија и Мот Мекдоналд Србија. Тие имаат подготвено неколку извештаи во нацрт-верзии во кои ги анализираат сите аспекти што влијаат на управувањето со локалните патишта и даваат насоки и препораки за нивно подобрување. Со цел извештаите да добијат конечна форма и заради нивна валидација од општините, во ЗЕЛС тренинг центарот беа организирани работилници со регионално покривање на општините, одржани на 25, 26 и 27 септември 2024 година. На овие работилници учествуваа и претставници од министерствата и ресорните институции.

За време на работилницата, консултантите ги презентираа сите извештаи и обезбедија повеќе информации за содржината и препораките кои се опфатени за подобрување на состојбите, додека претставниците од општините имаа можност да дискутираат за сите отворени прашања поврзани со нив, да дадат забелешки и коментари. По завршената валидација, потребно е консултантот да ги земе предвид сите истакнати забелешки и коментари кои секоја општина имаше можност и писмено да ги достави пред работилницата, како и за време на самата работилница. Оттука, откако ќе се вградат во конечните верзии на извештаите, одат на одобрување од Министерствотото за транспорт.

Извештаите третираат повеќе сегменти и тоа: легислатива, односно актуелната политика за управување со локалните патишта, правните недостатоци и препораки за дополнување на акти, финансирањето и управувањето со патните средства, инженерските аспекти со сеопфатна евалуација на постојните примери, идентификација на слабостите и развој на стратегии за подобрување. Понатаму, направени се оценки и дадени се предлози за одржливо проектирање, изградба и одржување на локалните патишта, со што се наложува потребата од мултидисциплинарен пристап којшто опфаќа законски реформи со вклучување на сите

PUNËTORI NGA SFERA E MENAXHIMIT TË RRUGËVE LOKALE

Në kuadër të projektit për lidhjen e rrugëve lokale, i cili zbatohet nga ana e Ministrisë së Transportit - Njësia për zbatimin e projekteve nga Banka Botërore (MT/EIP), në fazën përfundimtare është realizimi i Ndihmës teknike për zhvillimin e sistemeve për menaxhimi i rrugëve lokale në Maqedoninë e Veriut nga ana e firmës konsulente Mott MacDonald Romania dhe Mott MacDonald Serbia. Nga ana e tyre, janë përgatitur disa raporte në draft versione që analizojnë të gjitha aspektet që ndikojnë në menaxhimin e rrugëve lokale dhe japin udhëzime dhe rekomandime për përmirësimin e tyre. Me qëllim që raportet të marrin formë përfundimtare dhe me qëllim të vërtetimit të tyre nga ana e komunave, në Qendrën e Trajnimeve të BNJVL-së më 25, 26 dhe 27 shtator 2024 u organizuan punëtori me mbulim rajonal të komunave. Në këto punëtori morën pjesë edhe përfaqësues nga ministritë dhe institucionet e resorit.

Gjatë punëtorive, konsulentët prezantuan të gjitha raportet dhe siguruan më shumë informacione për përmbajtjen dhe rekomandimet që janë përfshirë për përmirësimin e gjendjeve, ndërsa përfaqësuesit e komunave patën mundësinë të diskutojnë të gjitha çështjet e hapura lidhur me to, të japin vërejtje dhe komente. Pas vlerësimit të përfunduar, është e nevojshme që konsulenti të marrë parasysh të gjitha vërejtjet dhe komentet e dhëna, të cilat secila komunë ka pasur mundësinë t'i paraqesë me shkrim para punëtorive si dhe gjatë vetë punëtorive. Kështu, pasi të inkorporohen në versionet përfundimtare të raporteve, ato shkojnë për miratim përfundimtar nga ana e Ministrisë së Transportit.

Raportet trajtojnë më shumë segmente, përkatësisht: legjislacionin, përkatësisht politikën aktuale për menaxhimin e rrugëve lokale, mangësitë ligjore dhe rekomandimet për plotësimin e akteve, financimin dhe menaxhimin e mjeteve rrugore, aspektet inxhinierike me një vlerësim gjithëpërfshirës të praktikave ekzistuese, identifikimin e dobësive dhe zhvillimin e strategjitë për përmirësim. Më tej, janë bërë vlerësime dhe janë dhënë propozime për projektimin, ndërtimin dhe mirëmbajtjen e qëndrueshme të rrugëve lokale, të cilat imponojnë nevojën për një qasje multidisiplinare që përfshin reformat ligjore me përfshirje të të gjithë palëve të interesuara dhe përgatitjen

засегнати страни и изготвување на сеопфатни упатства и ефикасни примери за управување. Поставувањето на систем за управување со патните средства на општинско ниво, ќе овозможи оптимизирање на општинската патна мрежа со минимални трошоци преку долгорочно планирање за одржување. Трошоците ќе можат лесно да се пресметаат, што ќе придонесе за долгорочно одржливо планирање и обезбедување на финансиски средства, како од буџетот така и од други донатори и инвеститори.

ИСКУСТВАТА НА ЗЕЛС ПРЕТОЧЕНИ ВО ДОКТОРСКИ ДИСЕРТАЦИИ НА СВЕТСКИТЕ УНИВЕРЗИТЕТИ

Активностите од проектот „Локална самоуправа и промена на урбано-руралните односи – ЛоГов“ се во завршна фаза. ЗЕЛС е една од 10-те партнери на проектниот меѓународен конзорциум заедно со дополнителните осум корисници на проектот. Проектот е поддржан преку финансискиот инструмент на ЕУ, „Хоризонт 2020“, најголемата програма за истражување и иновации на ЕУ, за потпрограмата „Мари Склодовска-Кири - истражување и иновации за размена на кадри“. Проектот опфаќа истражувања насочени кон обезбедување најдобри примери за локалните власти поврзани со влијанието на зголемената урбано-рурална поделба и менувањето на односите меѓу локалните власти и другите нивоа на власта, што ќе бидат споделени со цел да се поттикне нивната ефективна примена. Проектот „ЛоГов“ опфаќа сеопфатни активности за обука и настани за дисеминација, комуникација и мрежно поврзување кои обезбедуваат комплементарни можности за подобрување на вештините и знаењата за истражување, развивање нови преносливи вештини и подигање на академските и неакадемските профили, од кои сите значително ќе придонесат за реализирање на индивидуалниот потенцијал и подобрување на нивните перспективи во кариерата.

Во таа насока, ЗЕЛС во изминатиот период беше домаќин на неколку докторанди (двајца докторанди од Полска, по еден докторанд од Аргентина, Италија и Германија) меѓу кои и на последниот докторанд, Вероника Скорупска, од Варшавскиот универзитет. Во рамките на својот студиски престој во ЗЕЛС, во периодот од 25 јуни до 25 јули 2024 година, таа имаше можност секојдневно да ги следи активностите на Заедницата и да ги прошири своите сознанија за организацијата на локалната власт во нашата земја, за процесот на децентрализација и за предизвиците од неговата имплементација. На крајот од својот

e udhëzimeve gjithëpërfshirëse dhe praktikave efikase të menaxhimit. Vendosja e një sistemi për menaxhimin e mjeteve rrugore në nivel komunal do të mundësojë optimizimin e rrjetit rrugor komunal me kosto minimale përmes planifikimit afatgjatë të mirëmbajtjes. Kostot do të mund të llogariten lehtësisht, gjë që do të kontribuojë për planifikimin e qëndrueshëm afatgjatë dhe sigurimin e mjeteve financiare nga Buxheti dhe donatorët dhe investitorët e tjerë.

PËRVOJAT E BNJVL-SË, PJESË TË DISERTACIONEVE TË DOKTORATURËS TË UNIVERSITETEVE BOTËRORE

Aktivitetet e projektit “Vetëqeverisja lokale dhe ndryshimi i marrëdhënieve urbane-rurale – LoGov” janë në fazën përfundimtare. BNJVL është një nga 10 partnerët e Konsorciumit ndërkombëtar të projektit së bashku me tetë përfituesit shtesë të projektit. Projekti mbështetet përmes instrumentit financiar të BE-së “Horizon2020”, programi më i madh për hulumtim dhe inovacione i BE-së, në pjesën e nënprogramit “Mari Skllodovska-Kiri - hulumtim dhe inovacione për shkëmbimin e kuadrove”. Projekti përfshin hulumtime që synojnë sigurimin e praktikave më të mira për autoritetet lokale të lidhura me ndikimin e rritjes së ndarjes urbane-rurale dhe ndryshimin e marrëdhënieve midis autoriteteve lokale dhe niveleve të tjera të pushtetit që do të shkëmbehen për të inkurajuar zbatimin e tyre efektiv. “LoGov” përfshin aktivitete gjithëpërfshirëse trajnimi dhe ngjarje të diseminimit, komunikimit dhe rrjetëzimit që sigurojnë mundësi komplementare për përmirësim të aftësive dhe njohurive për hulumtim, zhvillim të aftësive të reja të transferueshme dhe ngritje të profileve akademike dhe joakademike, të cilat do të kontribuojnë ndjeshëm për realizimin e potencialit individual dhe përmirësimin e perspektivave të tyre në karrierë.

Në këtë drejtim, BNJVL-ja në periudhën e kaluar priti disa doktorantë (dy doktorantë nga Polonia, nga një doktorant nga Argjentina, Italia dhe Gjermania), duke përfshirë edhe doktorantin e fundit, Veronika Skorupska, nga Universiteti i Varshavës, e cila në kuadër të qëndrimit të saj studimor në BNJVL, në periudhën nga 25 qershori deri më 25 korrik 2024, pati mundësinë t’i ndjekë për çdo ditë aktivitetet e Bashkësisë dhe t’i zgjerojë njohuritë e saja për organizimin e pushtetit lokal në vendin tonë, për procesin e decentralizimit dhe për sfidat e zbatimit të tij. Në fund të qëndrimit të saj, ajo prezantoi

престој, дел од своето истражување таа презентираше пред стручната служба на ЗЕЛС, правејќи паралела меѓу нашата организациска поставеност на локалната власт и онаа во Република Полска. Од 27 мај 1990 година до 31 декември 1998 година, локалната самоуправа во Полска била само на ниво на општини. Со административната реформа, од 1 јануари 1999 година, Полска утврдила тристепена територијална организација на државата. Првото ниво - 16 „војводства" на регионално ниво/еквиваленти на NUTS2/. Второто ниво – 314 општини на супрегионалното ниво и третото ниво – 2477 општини. Со својата тристепена административна организација, Полска е една од 11-те земји на ЕУ со вака сложена територијална структура.

Таа говореше дека децентрализацијата не подразбира само промена на законодавството, туку пред сѐ и промена на свеста и менталитетот на граѓаните како основа за развој на граѓанска одговорност, при што ги посочи и моделите на организирање и учеството на граѓаните во процесите на градење на локалните политики и донесувањето одлуки од локално значење во двете земји. Посебен осврт даде на спроведувањето на законските обврски на локалните власти во нашата земја при воспоставување на организациската структура и вклучување на младите во локалната власт. Притоа, посочи дека обврската за основање на локално младинско собрание ги исполниле 19 општини, а во 15 општини, постапките се во тек. Локална стратегија за млади донеле само 11 општини, а во четири од нив се донесени и акциски планови. Скорупска ги претстави и активностите на младинските совети во Полска, каде што посебно ја нагласи соработката меѓу младите и повозрасните и полезноста кога доаѓа до размена на младешки ентузијазам, нови идеи и наталожени искуства, како и за активностите за подигање на свеста за менталното здравје на младите и за спречување на менталните кризи. Како дел од искуствата на општините во Полска беше презентирана и практиката на градење на одржлива добра политичка заедница, односно градење на мали локални заедници кои можат да имаат големо влијание врз локалната политика.

Последната посета во рамките на овој проект беше реализирана во септември од професорката од Варшавскиот универзитет Ангелика Мирска, која пред вработените во ЗЕЛС зборуваше за алатките за граѓанско учество кои ги применува Полска во процесите на донесување одлуки на локално ниво, а се осврна и на начинот на организирање на јавниот превоз во Полска.

Проектот ќе биде заокружен со одржување на завршна конференција на сите учесници, што ќе се одржи во октомври 2024 година во Виена, Австрија.

një pjesë të hulumtimit të saj para shërbimit profesional të BNJVL-së, duke bërë një paralele ndërmjet strukturës sonë organizative të pushtetit lokal dhe asaj të Republikës së Polonisë. Nga 27 maji i vitit 1990 deri më 31 dhjetor të vitit 1998, vetëqeverisja lokale në Poloni ka qenë vetëm në nivel komunash. Me reformën administrative, nga 1 janari i vitit 1999, Polonia krijoi një organizim territorial të shtetit me tre nivele. Niveli i parë - 16 "qarqe vojvoda" në nivel rajonal/ ekuivalente me NUTS2/. Niveli i dytë - 314 komuna në nivel nën-rajonal dhe niveli i tretë - 2477 komuna. Me organizimin e saj administrativ me tre nivele, Polonia është një nga 11 vendet e BE-së me një strukturë territoriale kaq komplekse.

Ajo tha se decentralizimi nuk nënkupton vetëm ndryshim të legjislacionit, por mbi të gjitha ndryshim të ndërgjegjësimit dhe mentalitetit të qytetarëve si bazë për zhvillimin e përgjegjësisë qytetare, duke theksuar edhe modelet e organizimit dhe pjesëmarrjes së qytetarëve në proceset e ndërtimit të politikave lokale dhe marrjes së vendimeve me rëndësi lokale në të dy vendet. Ajo i kushtoi vëmendje të veçantë zbatimit të detyrimeve ligjore të autoriteteve lokale në vendin tonë gjatë ngritjes së strukturës organizative dhe përfshirjes së të rinjve në pushtetin lokal. Njëkohësisht, ajo theksoi se obligimin për themelimin e kuvendit rinor lokal e kanë përmbushur 19 komuna, ndërsa në 15 komuna procedurat janë në rrjedhë e sipër. Vetëm 11 komuna kanë miratuar një strategji lokale për të rinjtë, ndërsa në katër prej tyre janë miratuar edhe plane veprimi. Skorupska prezantoi edhe aktivitetet e këshillave rinore në Poloni, ku posaçërisht theksoi bashkëpunimin ndërmjet të rinjve dhe të moshuarve dhe dobinë kur bëhet fjalë për shkëmbimin e entuziazmit rinor, ideve të reja dhe përvojave të grumbulluara, si dhe aktivitetet për rritjen e ndërgjegjësimit për shëndetin mendor të të rinjve dhe parandalimin e krizave mendore. Si pjesë e përvojave të komunave në Poloni u prezantua edhe praktika e ndërtimit të një komuniteti të mirë të qëndrueshëm politik, gjegjësisht ndërtimit të komuniteteve të vogla lokale që mund të kenë një ndikim të madh ndaj politikës lokale.

Vizitën e fundit në kuadër të këtij projekti e realizoi në muajin shtator profesoresha e Universitetit të Varshavës, Angelika Mirska, e cila para të punësuarve në BNJVL foli për mjetet për pjesëmarrjen e qytetarëve që Polonia i zbaton në proceset e vendimmarrjes në nivel lokal, si dhe iu referua mënyrës së organizimit të transportit publik në Poloni.

Projekti do të përfundojë me mbajtjen e një konference përfundimtare të të gjithë pjesëmarrësve që do të mbahet në tetor të vitit 2024 në Vjenë, Austri.

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË
REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT

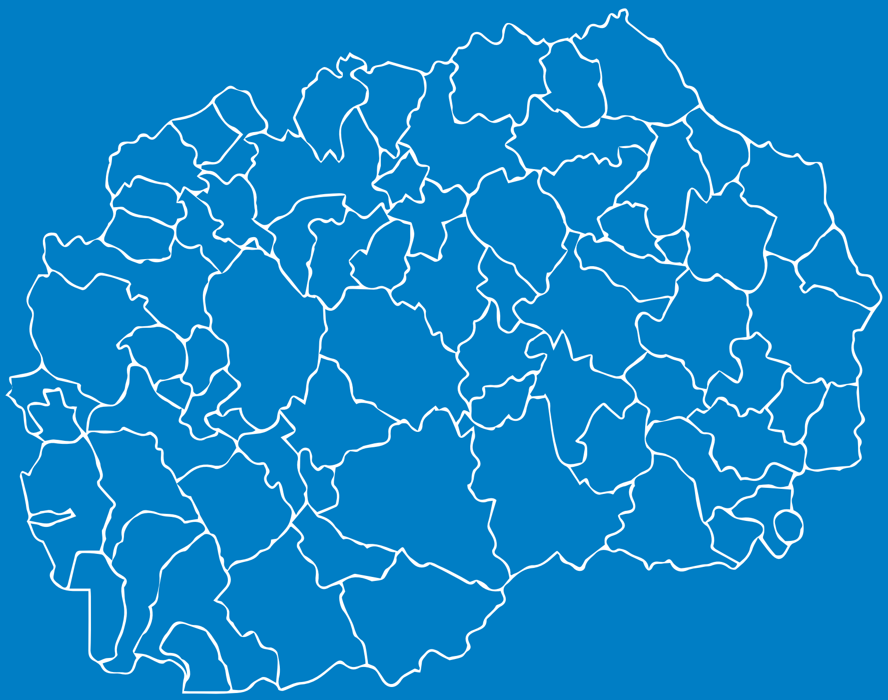

КОНТАКТ ИНФОРМАЦИИ
тел. +389 (0)2 30 99 033 | факс: +389 (0)2 30 61 994
ул. "Копенхагенска" бр. 5, п. фах 32, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
contact@zels.org.mk | www.zels.org.mk

INFORMACIONE PËR KONTAKT:
tel. +389 (0)2 30 99 033 | faks: +389 (0)2 30 61 994
rr. "Kopenhagenska" nr. 5, F.P. 32, 1000 Shkup, Republika e Maqedonisë së Veriut
contact@zels.org.mk | www.zels.org.mk